

Devítka získala povzbuzující ocenění

Již Jára Cimrman říkal, že pochválit se musí člověk sám, protože to za něj nikdo jiný neudělá. A tak nám protentokrát odpusťte, že se do něčeho podobného pustíme.

Náš zpravodaj Devítka byl totiž hodnocen spolkem Kvalikom, z. s., v rámci 5. ročníku největší české soutěže radničních zpravodajů s názvem „Radniční listy roku 2024“. Z možných 50 bodů jsme získali neuvěřitelných 48 bodů, což nám přineslo 2. místo v rámci okresu Šumperk (ze 3 hodnocených), krásné 2. místo v Olomouckém kraji (z 9 hodnocených) a celkové 18. místo (ze 102 hodnocených) v rámci celé

republiky. Soutěž nebyla spojena s žádným věcným či finančním ohodnocením, ale její součástí byl záznam hodnocení, který sám o sobě byl přínosným pro naši budoucí práci.

Z něj pro vás vybíráme jen to nejpodstatnější: „Obec Malá Morava vydává zpravodaj, který si dlouhodobě udržuje nadprůměrnou kvalitu. Oceňujeme na něm osobitě zpracování, kvalitní texty, praktické informace a originalitu. Periodikum informačně pokrývá nejen aktivitu úřadu včetně důležitých rozhodnutí (územní rozvoj, finance, přijatá usnesení atd.), pokrývá místní společenský, kulturní a sportovní život, záro-

veň zpravodaj neopomíná pohledy do historie, obecnou osvětu, praktické informace a přehledy. Zpravodaj tak nemá jen zábavní funkci, ale přináší především té části obyvatel, která nemá tak intenzivní vztah k internetu nebo sociálním sítím, potřebný přehled o všem důležitém, případně o nadcházejících akcích.“

Z hlediska kvality textů článků, ale i výběrem titulků je zpravodaj perfektní. Texty jsou čtivé, zajímavé, výstižné a na dobré lingvistické i pravopisné úrovni. Z hlediska výběru témat, která se neomezují jen na úřední informace, ale jsou rozšiřována na široký okruh včetně různých zajímavostí, ale i z hlediska designu a celkového přístupu je zpravodaj velmi kreativní a originální. Zpravodaj nepůsobí nepřiměřeně z hlediska politické propagace.“

Tolik tedy z části hodnocení a doporučení, kterého se nám od organizátorů soutěže dostalo. Vám, našim čtenářům, chceme především slíbit, že uděláme vše pro to, abychom se „nepokazili“.

*Za redaktory Devítky
Arnošt Juránek*

Oslavy 700 let Vysoké a Vojtíškova

Obec Malá Morava srdečně zve všechny obyvatele i návštěvníky na oslavy 700 let od první zmínky o obcích Vysoká a Vojtíškov.

Tato významná událost se uskuteční **21. června 2025** a nabídne bohatý program pro všechny generace. Během dne se mohou návštěvníci těšit na setkání rodáků, kulturní vystoupení, histo-

rické prezentace a různé doprovodné aktivity. Připraven bude také program pro děti, tradiční občerstvení a večerní hudební zábava.

Přijďte si užít den plný pohody, kultury a společných setkání! Těšíme se na vás!

Další informace budou postupně zveřejňovány na webu www.obecmalamorava.cz

Jedna z mnoha dobových pohlednic Vojtíškova z první poloviny 20. století.

Foto archiv redakce

Jak využít dřevní zahradní odpad, větve, piliny a štěpku

Možná už máte zahradu uklizenou a připravenou na zimu, ale někde i nakupen dřevěný odpad různého charakteru. Co s ním?

Pálit anebo nepálit?

Jakýkoli dřevní odpad samozřejmě můžeme nechat vyschnout a spálit v kotli, pokud takovým disponujeme, případně uschovat na nějaké ty sezónní ohničky. Existuje však více způsobů, jak si v zahradě s dřevním odpadem poradit. Právě i dřevo se totiž rozkládá, i když to trvá déle. S tím ale můžeme vhodným způsobem počítat.

Kompost i vyvýšený záhon

Nejčastějším dřevním odpadem v zahradách jsou větve a především větvičky. Silnější větve se rozhodně vyplácí nechat uschnout a jakýmkoli způsobem spálit. Hodí se na venkovní ohniště, do krbu, ale i k uzení, pokud jde o vhodné dřevo ovocné. Menší (tenčí) větvičky je však pro pozdější spalování nejprve třeba štěpkovat, případně nadrtit. Můžeme jimi ale také prokládat

kompost, respektive bychom i měli. Kompost je pak vzdušnější a rozkladné procesy probíhají za přístupu vzduchu lépe.

Stejně tak můžeme tento materiál bez potřeby štěpkování použít i v základu vyvýšeného záhonu. Hmota se rozkládá dlouho, o to však právě u vyvýšeného záhonu jde. Vlastně v závislosti na výšce vyvýšeného záhonu jde o to, že na kompost, jehož součástí mohou být kromě větviček i dřevní piliny, štěpka, listí a jehličí, navěžeme kvalitní zeminu. Prostě jakýkoli materiál z dřevin okrasných a ovocných lze kompostovat různými způsoby. A že je řez dřevin nejčastějším způsobem jejich úpravy a údržby.

V kompostu materiál nevrstvíme, ale mísíme

V žádném případě ale nesmíme dávat dřevní odpad do kompostu ve velkých vrstvách. Musíme jej s ostatním biologickým odpadem vhodně mísit. Ostatně mísení místo vrstvení různých druhů odpadu na sebe je nezbytným základem kompostování. A klidně můžeme s touto činnos-

tí po podzimním řezu dřevin počkat až do jara, dřevní odpad počká, rozkládá se dlouho.

Dřevní opad mísíme tak, že sem tam přidáme s pilinami či štěpkou lopatu zeminy, případně i vápno. A to vše mísíme s běžným bioodpadem z kuchyně a zahrady, který se rozkládá mnohem rychleji než dřevo, kůra a lýko. Navíc vylepšíme kvalitu kompostu i hmoty ve vyvýšeném záhonu, jelikož dřevo obsahuje mnoho užitečných látek.

Mulčování dřevním odpadem

Piliny a štěpku také můžeme využít při mulčování. Jde dokonce o ideální materiál. Někteří lidé si pro potřeby mulčování pravidelně jezdí pro dřevní štěpku určenou k vytápění. Oproti běžným zahradním mulčovacím materiálům, které se prodávají pytlované, je topná štěpka o řád levnější. A poslouží stejně, dokonce je i poměrně dekorativní. Mulčování dřevním odpadem má pozitivní vliv na celou zahradu, úrodu a postupnou tvorbu nové půdní biomasy. Mulč výborně váže vodu a chrání půdu před nadměrným odparem vody.

Pozor na vysokou spotřebu dusíku

Pozor však, mulčování dřevním odpadem způsobuje odnímání velkého množství dusíku z půdy, je proto třeba ještě před mulčováním do půdy dostatek dusíku dodat a dodávat jej pak i později v podobě anorganických pomaleji rozpustných hnojiv přímo na zamulčované plochy okolo zde pěstovaných rostlin. Případně můžeme například piliny před mulčováním prolít dusíkatým hnojivem. Dokonce je ideální mačení v tomto hnojivu po dobu několika dní.

Cesty a pěšiny

Můžeme též nadrcený dřevní odpad použít i jako dekorativní materiál třeba na pěšiny v zahradě. A to jakékoli, úzké i širší, vymezující i hlavní komunikace. Je ale třeba počítat s tím, že si tento odpad musíme nadále skladovat a postupně dosypávat. I na cestách a pěšinách se dřevní odpad postupně rozkládá.

Obec Malá Morava
Vás tímto zve na tradiční oslavu

MOŽ

která se uskuteční

7. března 2025

**v pohostinství Farmy Morava
se zahájením v 17.00 hodin.**

**Přijďte posedět a popovídat si se sousedy a známými.
Hraje Arnošt Štěrbá. Občerstvení zajištěno.**

Zemětřesení

Chvění země pocítili o víkendu na západě Čech u Františkových Lázní, což v této oblasti není nijak výjimečné. Série otřesů dosáhla maximálního magnituda 2,2. Zemětřesení ale nedávno zaznamenaly přístroje také v Olomouckém kraji. Nebylo však tak silné, aby mohlo vyvolat citelné otřesy na povrchu a rozruch mezi obyvateli.

Za posledních 30 dnů naměřili odborníci v Olomouckém kraji celkem dvě zemětřesení. Nejsilnější, záchvěv dosáhl magnituda 1,2, zachytil přístroje u Starého Města. Nikdo z místních nehlásil odborníkům, že by ho pocítil, ale zřejmě ani nemohl.

Podle seismoložky Jany Pazdírkové z Ústavu fyziky Země Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity Brno bylo slabé a v hloubce deset kilometrů.

Ještě slabší otřesy pak o pár dní dříve naměřili u Malé Moravy. „Toto pak bylo v hloubce patnáct kilometrů,“ upřesnila.

V oblasti Jeseníků mají experti potvrzeno, že zemětřesení s epicentry ve větších hloubkách pocítí lidé, například cinkáním sklenic v policích a zaduněním, když záchvěv přesáhne 2 magnituda.

Oblast severní a střední Moravy a Slezska patří v rámci ČR mezi aktivnější. Vědci zde za posledních bezmála 30 let zaznamenali přes 6000 otřesů. V minulosti dokonce přímo v Olomouci.

Významnější pocítili lidé vloni v dubnu v oblasti Ostružné. Epicentrum bylo nedaleko obce v hloubce kolem sedmi kilometrů - s magnitudem 2,1.

V roce 1986 bylo v Jeseníkách podstatně silnější chvění. Pamětníci si možná vzpomenu na sérii otřesů s ohniskem jihozápadně od Pradědu.

„Magnitudo nejsilnějšího otřesu z této série bylo podle tehdejších měření 3,8. Nedaleko Hanušovic vzniklo v roce 1935 zemětřesení s podobným magnitudem. O něco slabší otřesy z let 1843 a 1883 postihly podle písemných záznamů přímo Olomouc a okolí. Po dobu přístrojového monitorování jsme zde takto silné zemětřesení nezaregistrovali,“ sdělila Jana Pazdírková.

Daniela Tauberová

Šumperský deník, 14. 1. 2025

**Požádejte si
o dotaci
z rozpočtu obce**

Připomínáme, že do 28. 2. 2025 je možné podat žádost o dotaci z rozpočtu obce Malá Morava na rok 2025.

Dotace lze použít na jednorázové akce v oblasti kultury, vzdělávání, sportu a tělovýchovy, turistického ruchu, životního prostředí a sociálních služeb nebo na celoroční činnost právnických osob, které pracují zejména s dětmi, mládeží nebo sociálně potřebnými osobami.

Vyplněné formuláře žádosti o dotace musí být podány na podatelně Obecního úřadu Malá Morava nejpozději do 28. 2. 2025. Veškeré tiskopisy žádostí a Program a pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu obce jsou k dispozici na podatelně úřadu nebo ke stažení na stránkách www.obecmalamorava.cz.

Antonín Marinov, starosta

154 m (Breslau-) Mittelwalde-Nieder Lipka-Hannsdorf-Mährisch Schönberg

Alle Züge 2.3 Km

2203

1016

2191

2202

2203

2212

1014

km

Zug Nr

RBD Breslau

Zug Nr

2203

2202

2191

2211

1011

2212

2211

1015

5.50

5.50

11.13

37.16

27.19

24.20

0.0

Mittelwalde

17.57

19.55

6.05

6.05

11.28

40.16

29.19

26.27

0.0

Nieder Lipka 15m

18.44

19.42

6.12

6.12

11.39

41.00

30.19

27.00

12.5

Mittel Lipka

18.51

19.29

6.20

6.20

11.46

41.52

31.19

27.52

12.5

Rahnsdorf

19.00

19.38

6.27

6.27

11.53

42.44

32.19

28.44

12.5

Grumbach

19.08

19.46

6.34

6.34

12.00

43.36

33.19

29.36

12.5

Blaschke

19.16

19.54

6.41

6.41

12.07

44.28

34.19

30.28

23.29

Hannsdorf 151 v

19.24

20.02

2202

2203

2210

1152

km

Zug Nr

RBD Breslau

Zug Nr

2203

2225

2227

22

3.37

3.37

10.61

21.15

44.17

20.19

23.25

Hannsdorf

19.38

20.17

3.44

3.44

10.68

22.07

23.19

45.11

23.25

Mährisch Wärsdorf

19.46

20.25

3.51

3.51

10.75

22.99

24.19

46.04

23.25

Königsb

19.54

20.33

3.58

3.58

10.82

23.91

25.19

46.97

0.0

Eisenberg

20.02

20.41

4.05

4.05

10.89

24.83

26.19

47.90

0.0

Bohuth

20.10

20.49

4.12

4.12

10.96

25.75

27.19

48.83

0.0

Krumpholz

20.18

20.57

4.19

4.19

11.03

26.67

28.19

49.76

0.0

Blauda 15k

20.26

21.05

4.26

4.26

11.10

27.59

29.19

50.69

0.0

Mährisch Schönberg 15k

20.34

21.13

6.07

6.07

12.04

38.00

38.19

60.54

0.0

Sternberg

20.42

21.21

6.14

6.14

12.11

38.92

39.19

61.47

0.0

Olmütz

20.50

21.29

154 p Nieder Lipka-Mährisch Schönberg

Alle Züge 3. Klasse und

2500

2503

903

2510

2512

2514

2516

2520

2524

2522

km

Zug Nr

RBD Breslau

Zug Nr

2501

2505

2511

2513

2517

2521

2525

5.22

5.41

7.26

7.38

9.50

11.32

14.58

17.37

19.54

21.10

0.0

Nieder Lipka 15k

19.28

11.10

13.21

17.27

19.26

5.2

5.4

7.3

7.4

9.6

11.4

15.1

17.4

20.0

21.2

0.0

Grallen H.

19.45

16.58

19.27

11.05

13.16

17.22

19.23

5.3

5.5

7.4

7.5

9.7

11.5

15.2

17.5

20.1

21.3

0.0

Mährisch Rühmsdorf

19.52

16.65

19.28

11.12

13.23

17.23

19.24

5.4

5.6

7.5

7.6

9.8

11.6

15.3

17.6

20.2

21.4

0.0

Mährisch Karlisdorf

20.00

16.72

19.29

11.19

13.30

17.24

19.25

5.5

5.7

7.6

7.7

9.9

11.7

15.4

17.7

20.3

21.5

0.0

Mährisch Weißenau

20.08

16.79

19.36

11.26

13.37

17.31

19.26

5.6

5.8

7.7

7.8

10.0

11.8

15.5

17.8

20.4

21.6

0.0

Hennersdorf

20.16

16.86

19.43

11.33

13.44

17.38

19.27

5.7

5.9

7.8

7.9

10.1

11.9

15.6

17.9

20.5

21.7

0.0

Herraut

20.24

16.93

19.50

11.40

13.51

17.45

19.28

5.8

6.0

7.9

8.0

10.2

12.0

15.7

18.0

20.6

21.8

0.0

Mährisch Schönberg

20.32

17.00

19.57

11.47

13.58

17.52

19.29

154 q Mährisch Schönberg-Sternberg-Olmütz

Alle Züge 2.3. Klasse

1010

2202

2204

2206

1008

2214

2216

2066

2218

2220

2514

1306

km

Zug Nr

RBD Breslau

Zug Nr

2509

2207

2209

2209

2199

2211

1003

2217

2223

2402

2227

1065

22

4.49

5.27

5.52

13.42

16.56

17.10

18.44

20.02

20.27

21.51

0.0

Mährisch Schönberg 15k

19.25

15.22

18.35

20.04

20.35

0.0

Frankfurt

20.05

16.87

19.28

15.18

18.27

19.85

20.27

22.25

22

4.56

5.34

5.59

13.51

16.65

17.19

18.53

20.11

20.36

21.60

5.8

Rahnsdorf

20.13

16.94

19.35

15.25

18.38

20.07

20.36

22.32

22

4.63

5.41

5.66

13.60

16.74

17.28

19.01

20.18

20.43

21.67

5.8

Mährisch Liebau

20.21

17.01

19.36

15.32

18.45

20.09

20.37

22.39

22

4.70

5.48

5.73

13.69

16.83

17.37

19.10

20.27

20.50

21.70

5.8

Märkersdorf

20.29

17.08

19.43

15.39

18.52

20.16

20.44

22.46

22

4.77

5.55

5.80

13.78

16.92

17.46

19.13

20.36

20.53

21.73

5.8

Mährisch Neustadt

20.37

17.15

19.50

15.46

18.59

20.23

20.51

22.53

22

4.84

5.62

5.87

13.87

17.01

17.55

19.16

20.45

20.58

21.76

5.8

Wesselsb. Mährisch

20.45

17.22

19.57

15.53

18.66

20.30

20.58

22.60

22

4.91

5.69

5.94

13.96

17.10

17.64

19.19

20.54

20.61

21.79

5.8

Bladowitz

20.53

17.30

20.04

15.60

18.73

20.37

20.65

22.67

22

4.98

5.76

5.99

14.05

17.19

17.73

19.22

20.63

20.66

21.82

43.8

Sternberg (Ed.Olmütz)

20.61

17.37

20.11

15.67

18.80

20.44

20.72

22.74

22

5.05

5.83

6.06

14.14

17.28

17.82

19.25

20.72

20.69

21.85

43.8

Sternberg

20.69

17.44

20.18

15.74

18.87

20.51

20.79

22.81

22

5.12

5.90

6.13

14.23

17.37

17.91

19.28

20.81

20.72

21.88

43.8

Sternberg

20.77

17.51

20.25

15.81

18.94

20.58

20.86

22.88

22

5.19

5.97

6.20

14.32

17.46

18.00

19.31

20.90

20.75

21.91

43.8

Sternberg

20.85

17.58

20.32

15.88

19.01

20.65

20.93

22.95

22

5.26

6.04

6.27

14.41

17.55

18.09

19.34

21.00

20.78

21.94

43.8

Sternberg

20.93

17.65

20.39

15.95

19.08

20.72

21.00

23.02

22

5.33

6.11

6.34

14.50

17.64

18.18

19.37

21.09

20.81

22.01

43.8

Sternberg

21.01

17.72

20.46

16.02

19.15

20.79

21.07

23.09

22

5.40

6.18

6.41

14.59

17.73

18.27

19.40

21.18

20.84

22.10

43.8

Sternberg

21.09

17.79

20.53

16.09

19.22

20.86

21.14

23.16

22

5.47

6.25

6.48

14.68

17.82

18.36

19.43

21.27

20.87

22.19

43.8

Sternberg

21.17

17.86

20.60

16.16

19.29

20.93

21.21

23.23

22

5.54

6.32

6.55

14.77

17.91

18.45

19.46

21.36

20.90

22.28

43.8

Sternberg

21.25

17.93

20.67

16.23

19.36

21.00

21.28

23.30

22

5.61

6.39

6.62

14.86

18.00

18.54

19.49

21.45

20.93

22.37

43.8

Sternberg

21.33

18.00

20.74

16.30

19.43

21.07

21.35

23.37

22

5.68

6.46

6.69

14.95

18.09

18.63

19.52

21.54

20.96

22.46

43.8

Sternberg

21.41

18.07

20.81

16.37

19.50

21.14

21.42

23.44

22

5.75

6.53

6.76

15.04

18.18

18.72

19.55

21.63

20.99

22.55

43.8

Sternberg

21.49

18.14

20.88

16.44

19.57

21.21

21.49

23.51

22

5.82

6.60

6.83

15.13

18.27

18.81

19.58

21.72

21.02

22.64

43.8

Sternberg

21.57

18.21

20.95

16.51

19.64

21.28

21.56

23.58

22

5.89

6.67

6.90

15.22

18.36

18.90

19.61

21.81

21.05

22.73

43.8

Sternberg

21.65

18.28

21.02

16.58

19.71

21.35

21.63

23.65

22

5.96

6.74

6.97

15.31

18.45

19.03

19.64

21.90

21.08

22.82

43.8

Sternberg

21.73

18.35

21.09

16.65

19.78

21.42

21.70

23.72

22

6.03

6.81

7.04

15.40

18.54

19.12

19.67

22.00

21.11

22.91

43.8

Sternberg

21.81

18.42

21.16

16.72

19.85

21.49

21.77

23.79

22

6.10

6.88

7.11

15.49

18.63

19.21

19.70

22.09

21.14

23.00

43.8

Sternberg

21.89

18.49

21.23

16.79

19.92

21.56

21.84

23.86

22

6.17

6.95

7.18

15.58

18.72

19.30

19.73

22.18

21.17

23.09

43.8

Sternberg

21.97

18.56

21.30

16.86

20.00

21.63

21.91

23.93

22

6.24

7.02

7.25

15.67

18.81

19.39

19.76

22.27

21.20

23.18

43.8

Sternberg

22.05

18.63

21.37

16.93

20.07

21.70

21.98

24.00

22

6.31

7.09

7.32

15.76

18.90

19.48

19.79

22.36

21.23

23.27

43.8

Sternberg

22.13

18.70

21.44

17.00

20.14

21.77

22.05

24.07

22

6.38

7.16

7.39

15.85

19.00

19.57

19.82

22.45

21.26

23.36

43.8

Sternberg

22.21

18.77

21.51

17.07

20.21

21.84

22.12

24.14

22

6.45

7.23

7.46

15.94

19.09

19.66

19.85

22.54

21.29

23.45

43.8

Sternberg

22.29

18.84

21.58

17.14

20.28

21.91

22.19

24.21

22

6.52

7.30

7.53

16.03

19.18

19.75

19.88

22.63

21.32

23.54

43.8

Sternberg

22.37

18.91

21.65

17.21

20.35

22.00

22.26

24.28

22

6.59

7.37

7.60

16.12

19.27

19.84

19.91

22.72

21.35

23.63

43.8

Sternberg

22.45

18.98

21.72

17.28

20.42

22.07

22.33

24.35

22

6.66

7.44

7.67

16.21

19.36

19.93

19.94

22.81

21.38

23.72

43.8

Sternberg

22.53

19.05

21.79

17.35

20.49

22.14

22.40

24.42

22

6.73

7.51

7.74

16.30

19.45

20.02

19.97

22.90

21.41

23.81

43.8

Sternberg

22.61

19.12

21.86

17.42

20.56

22.21

22.47

24.49

22

6.80

7.58

7.81

16.39

19.54

20.11

20.00

23.00

21.44

23.90

43.8

Sternberg

22.69

19.19

21.93

17.49

20.63

22.28

22.54

24.56

22

6.87

7.65

7.88

16.48

19.63

20.20

20.03

23.09

21.47

24.00

43.8

Sternberg

22.77

19.26

22.00

17.56

20.70

22.35

22.61

24.63

22

6.94

7.72

7.95

16.57

19.72

20.29

20.06

23.18

21.50

24.09

43.8

Sternberg

22.85

19.33

22.07

17.63

20.77

22.42

22.68

24.70

22

7.01

7.79

8.02

16.66

19.81

20.38

20.09

23.27

21.53

24.18

43.8

Sternberg

22.93

19.40

22.14

17.70

20.84

22.49

22.75

24.77

22

7.08

7.86

8.09

16.75

19.90

20.47

20.12

23.36

21.56

24.27

43.8

Sternberg

23.01

19.47

22.21

17.77

20.91

22.56

22.82

24.84

22

7.15

7.93

8.16

16.84

19.99

20.56

20.15

23.45

21.59

24.36

43.8

Sternberg

23.09

19.54

22.28

17.84

20.98

22.63

22.89

24.91

22

7.22

8.00

8.23

16.93

20.08

20.65

20.18

23.54

21.62

24.45

43.8

Sternberg

23.17

19.61

22.35

17.91

21.05

22.70

22.96

24.98

22

7.29

8.07

8.30

17.02

20.17

20.74

20.21

23.63

21.65

24.54

43.8

Sternberg

23.25

19.68

22.42

17.98

21.12

22.77

V minulém čísle Devítky mnohé naše čtenáře zaujal článek o dnes již neexistující kolejeové spoje, která umožňovala jízdu vlaků z Dolní Lipky přímo na sever do německého Breslau (dnes Wrocław), a to bez nutnosti objížďky vlakových souprav lokomotivou v Lichkově. S laskavým svolením členů klubu Moravská pohraniční žele zveřejňujeme ukázkou z dobového jízdního řádu z let 1943/1944, z něž je patrné, že vlaky z Mittelwalde (dnes Międzyzlesie) jezdily přímo do Nieder Lipka (dnes Dolní Lipky).

Poplatky a termíny plateb v obci Malá Morava

Obec Malá Morava upozorňuje občany na aktuální poplatky a jejich splatnost v roce 2025 a 2026.

Místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (odpady)

Sazba: 300,- Kč až 1.200,- Kč

Splatnost: do 30. 6. 2025

Osvobození: důchodci nad 80 let

Místní poplatek ze psů

Sazba za prvního psa: 150,- Kč, za každého dalšího 220,- Kč

Důchodci: za prvního psa 100,- Kč, za každého dalšího 150,- Kč

Splatnost: do 30. 6. 2025

Místní poplatek z pobytu

Sazba: 10,- Kč za osobu a den

Splatnosť: do 15. dne po uplynutí kalendárneho štvrtletia, v ktorom došlo k poskytnutí úplatného pobytu

Platby za pitnou vodu

Rekreační objekty za rok 2024: Sazba 31,- Kč/m³ včetně DPH (46 m³). Splatnost do 31. 3. 2025.

Rекреační objekty za rok 2025: Sazba 31,- Kč/m³ včetně DPH (46 m³). Splatnost do 31. 3. 2026.

Osoby bydlící v obci za období II. pololetí roku 2024:

Sazba 31,- Kč/m³ včetně DPH (23 m³). Splatnost do 31. 3. 2025.

Osoby bydlící v obci za období I. pololetí roku 2025:

Sazba 31.- Kč/m³ včetně DPH (23 m³). Splatnost do 31. 8. 2025.

Domácnosti s vodoměry za rok 2024:

Sazba 31,- Kč/m³ včetně DPH. Splatnost podle faktury po 1. 1. 2025.

Domácnosti s vodoměry za rok 2025:

Sazba 31.- Kč/m³ včetně DPH. Splatnost podle faktury po 1. 1. 2026

Platby za pronájem pozemků

Sazba: podle smlouvy

Splatnosť: neopozdžij do 31. 12. 2025

Opisano: nejpóźniej do 31. 12. 2023

Další informace Podrobnější informace naleznete na webu www.obecmalamorava.cz nebo na telefonním čísle 583 240 161.

Obecní úřad Malá Morava

Kaple ve Vysoké

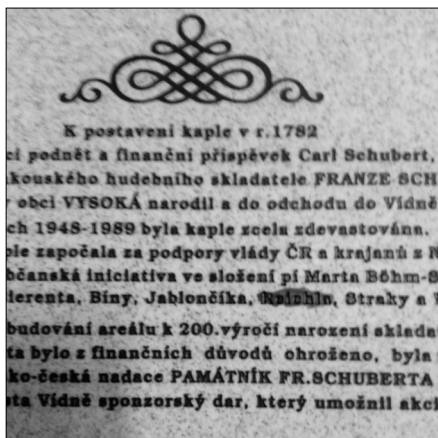
Loňské Vánoce se po dlouhé době vydařily. Napadl sníh a bylo pěkné vánoční počasí. Slunce příjemně svítilo, a to lákalo do přírody. Proto jsem se s manželkou vydal na procházku a zamířili jsme ve Vysoké ke kapli, kde jsme již delší dobu nebyli.

V kapli bylo příjemně. V klidu jsme si ji prohlédli a také zavzpomínali na devadesátá léta minulého století, kdy se kaple opravovala. Při odchodu jsme se ještě zastavili u malého muzea hudebního skladatele Franze Schuberta, které v kapli je. Kromě jiného, jsme nemohli přehlédnout tři pamětní desky, které jsou zavěšeny na stěně.

První pamětní deska patří hudebnímu skladateli Franzu Schubertovi. Původně byla umístěna na rodném domku otce skladatele. Podle mě má velkou historickou hodnotu. Nedalo se přehlédnout, že horní část pamětní desky je již částečně i s omítkou od zdiva odklopena. Byla by škoda, kdyby se ze zdiva utrhl a při pádu se rozbila, popřípadě někoho zranila.

Další dvě pamětní desky patří rekonstrukci kaple, jež proběhla v devadesátých letech minulého století. Jedna je psána německy a druhá česky. Na desce psané česky je část textu začerněna, což mě zaujalo. Zjistil jsem, že se jedná o jméno naší rodiny, Reichlovi. Naše rodina, jako i jiné rodiny z Vysoké, se na opravě kaple svým způsobem podílela. Podivil jsem se, že naše jméno je začerněno, ale jména jiných rodin z Vysoké, které se taktéž na rekonstrukci podílely, začerněna nejsou.

Kaple patří obci Malá Morava. Pokud se na začernění našeho jména nepodílela, tak poško-

zením jí vznikla škoda. Podle výše škody se pachatel dopustil nejméně přestupku a v případě vyšší škody trestného činu úmyslného poškození cizí věci. Je na obci, jak bude v této věci dále postupovat. Naše rodina nikterak nestojí o to, aby byla na pamětní desce zveřejněna. K umístění jmén na desce se musel v minulosti někdo rozhodnout, schválit a zaplatit. Odstranění našeho jména by muselo také projít oficiálním procesem. Bylo by zajímavé znát, co po tolika letech po instalaci pamětních desek v kapli, pachatele k tomuto skutku motivovalo. Nebo se snad opět jedná o paranormální jev, jak se ve Vysoké v minulosti již stalo?

JUDr. Karel Reichl, Vysoká

Z historie Devítky

Vážení čtenáři a čtenářky,

do rukou dostáváte již 91. výtisk Devítky, vydáván už je její 16. ročník. Díky vašemu zájmu se náš zpravodaj blíží ke stému vydání.

Děkujeme za to redaktorům, stálým i občasným dopisovatelům, bez nichž by Devítka nebyla tak pestrá.

Dovolte připomenout historii, jak se zpravodaj se vyvíjel:

2009 - první ročník Devítky.

2010 - vyšlo první dvojčíslo Devítky.

2011 - vyšla první pohádková knížka pohádek zveřejňovaných v Devítce.

2013 - vznikly dvě přílohy Heřmáněk a Olšováček.

2020 - zánik přílohy Heřmáněk.

2021 - vznik přílohy Atice.

Petr Mahel, šéfredaktor

UZÁVĚRKA

příštího čísla

Devítky bude

10. dubna 2025

Vyhlídková jízda a zmatek v Králíkách

Se zavedením nového jízdního řádu 16. prosince loňského roku byl mimo jiné zaveden nový spoj č. 227/9 Hanušovice – Malá Morava Králíky. Od železniční stanice odjíždí v 10:15 hod.

Ač počasí moc nepřálo, přišlo, rozhodl jsem se za redakci tuto novou linku vyzkoušet. Pro toho, kdo jede z Hanušovic až do Králíků, je to opravdová vyhlídková jízda. Autobus zajíždí snad do všech lidských sídlišť, šplhá do kopců, sjíždí dolů a do cíle své cesty dorazí až po 85 minutách, v 11:40 hod. Jízdenka stojí 29 Kč, u firmy Vydrus, která jezdí přímé linky Hanušovice – Králíky stojí lístek 34 Kč, s kartou na slevu 28 Kč. Celou trasu navíc zvládne za 25 minut.

Cesta nazpět byla však opravdový horor. Autobus měl odjíždět ve 13:40 hod. Na vývěsní tabuli sice svítily vedle údajů o jiných linkách, i těch vlakových, jen ten můj, provozovaný systémem IDSOK, tu chyběl. Zmátlo to zřejmě i řidiče, který netušil, u kterého nástupiště má zastavit.

Nakonec mě uklidnil nápis, který na našich linkách vidáme tak často – JEZDÍME SPOLU. A tak jsme tedy nakonec našli jeden druhého a spolu doopravdy odjeli.

Závěrem věřím, že se snad do dnešního dne všechny tyhle mouchy snad podařilo odstranit.

Petr Mahel

Nejen silnice, ale i kolejiště na železnici vyžaduje pečlivou zimní údržbu.

Foto Petr Mahel

Pardubický kraj půjčí Polákům peníze

Zastupitelé Pardubického kraje bezúročně půjčí polské Nadaci na ochranu průmyslového dědictví Slezska v přepočtu 4,6 milionu korun. Finanční pomoc sousedům je v zájmu kraje, souvisí s evropskou dotací slíbenou pro přestavbu železničního depa v Dolní Lipce na nové muzeum.

Pardubický kraj chce vybudovat nové železniční muzeum v Dolní Lipce na Orlickoústecku za více než 150 milionů korun, kde lidé budou moci vidět staré stroje v autentickém prostředí. Pomoci k tomu má unijní dotace určená pro česko-polské projekty.

Zatímco se česká strana hlásí o bezmála 118 milionů na železniční depo v Dolní Lipce, na polské straně projekt obsahuje přestavbu historického komplexu lokomotivního depa v Jaworzynie Śląskiej a lokomotivního depa v Dzierżoniowie.

Jenže v létě se ukázalo, že polská strana nemá k dispozici dost vlastních peněz. Chybí jim bezmála 184 tisíc eur.

Krajští politici se proto rozhodli Polákům pomoci. „Půjčíme Fundacji Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego Śląska. Oni musí deklarovat pro zrcadlový projekt na polské straně peníze, které mají k dispozici, aby mohli žádat o projekt,“ uvedl krajský radní Roman Líněk.

Podle něj je pro kraj důležité, aby se peníze našly a Poláci mohli žádost podat. „Kdyby ne, tak to ohrozí náš daleko větší projekt na české straně v Dolní Lipce,“ uvedl Líněk. Kraj nadaci půjčí bezúročně 184 tisíc euro s patnáctiletým splátkovým kalendářem.

Unijní program Interreg nabízí od roku 2027 celkem čtyři miliardy z evropských fondů na projekty. Kterých se účastní česká i polská strana. Od projektu muzea v Dolní Lipce si politici slibují, že přitáhne do východního okraje Pardubického kraje další turisty. „Jeho cílem je vybudování muzea v areálu železničního depa, kde chceme přiblížit návštěvníkům provoz a historii vlakové dopravy konce 19. Století, a to včetně vytvoření funkčního zázemí pro opravy a provoz historických parních vlaků se zachováním napojení na stávající železniční síť,“ uvedl hejtmán Martin Netolický.

Chystaná stavba v Dolní Lipce tak zahrnuje zejména rekonstrukci historických budov, opravu a doplnění kolejového komplexu, obnovu původní točny a vybudování nové točny, důležité pro umístění exponátů parních lokomotiv na celé centrální ploše muzea.

V Dolní Lipce už v létě začala takzvaná nulová etapa, její součástí je například zprovoznění kolejiště či vybourání nepotřebné vnitřní části výtopny. Kvůli havarijnímu stavu krovu výtopny zde stavbaři zajistili obvodové stěny, snesli střechu a nyní budují novou.

Pardubický kraj by chtěl zahájit soutěž na výběr zhotovitele muzea v Dolní Lipce do jara 2025. Práce musí být kvůli dotačním podmínkám hotové nejpozději do konce roku 2026.

David Půlpán

iDnes.cz, 27. prosince 2024

Pozor na investiční podvody!

Podvod s investicemi do kryptoměn může zničit život. Neudělejte stejnou chybu!

V Hanušovicích se objevil případ muže, který se dostal do vážných finančních problémů poté, co naletěl podvodníkovi nabízejícímu „výhodné“ investice do kryptoměn. Tento muž, pečující o svou těžce nemocnou partnerku a pobírající invalidní důchod, uvěřil slibům o rychlém výdělku a přišel téměř o všechny peníze. Navíc mu byl kvůli probíhajícímu vyšetřování zablokován bankovní účet, což mu znemožnilo platit nájem a základní životní potřeby.

Díky pomoci naší sociální pracovnice se mu podařilo najít dočasnou práci a získat alespoň částečnou finanční stabilitu. Přesto ale nadále čelí velkým problémům a bojuje o odblokování svých prostředků.

Jak se bránit podobným podvodům?

- Nikdy nesdělujte své osobní údaje nebo přístup k bankovnímu účtu neznámým lidem!
- Nenechte se lákat lákavými nabídkami

rychlého zbohatnutí – většinou jde o podvod!

- Pokud na vás někdo tlačí, vyžaduje rychlé rozhodnutí a slibuje vysoké zisky, zbystřete!

- Každou investici důkladně ověřte a poraďte se s odborníkem – například ve své bance.

- Při jakémkoli podezření na podvod se obraťte na policii nebo odborné poradenské služby.

Než někomu svěříte své peníze, raději se **desetkrát ujistěte**, že jde o bezpečnou investici. Pokud se dostanete do finančních potíží nebo máte podezření na podvod, **neváhejte vyhledat pomoc**.

Pomoc je dostupná – včasná reakce může zabránit velkým problémům!

Kontaktní osoba pro odbornou pomoc:

Mgr. Michaela Vrbová, DiS.

702 213 244

vrbova@hornipomoravi.eu

www.hporadna.cz

Za poplatky budete od nového roku platit v rozmezí 300 Kč - 1200 Kč. Záleží na vás kolik to bude...

Vážení občané, odpadová hospodářství obcí čeká v následujících letech nejedna zatěžkávací zkouška a každý s ohledem na danou situaci tak nějak tuší, že bude třeba šetřit.

Hlavní zatěžkávací zkouška je nový zákon o odpadech, který říká, že obce s nadlimitním množstvím směsného netříděného odpadu budou za toto nadlimitní množství platit rok od roku více peněz. Naše obec se bohužel i přes několikiletou snahu v rámci třídění odpadů pohybuje s produkcí netříděných odpadů na osobu stále vysoko. Navíc z důvodu růstu mezd, ceny pohonných hmot apod. nadále porostou rostou náklady na svoz nejen netříděných, ale také tříděných odpadů.

Jak vypadá ekonomika odpadového hospodářství u nás v obci?

Náklad na jednoho obyvatele naší obce činil v roce 2024 průměrně 1692 Kč/osoba/rok. Vzhledem k tomu, že od začátku roku 2024 došlo u svozu a likvidace odpadů ke zvýšení DPH z 15 % na 21 % lze předpokládat, že v dalších letech toto číslo pravděpodobně bude dále narůstat.

Z tohoto důvodu jsme nuceni pro rok 2025 zvýšit základní sazbu poplatku na 1200 Kč/osoba. **POZOR!** Občanů, kteří poctivě třídí odpady, snižují produkci odpadů a efektivně přistavují popelnice ke svozu, se zdražení může dotknout spíše symbolicky. I nadále je možné si vytřídit slevu až 75 % z poplatku. Tudiž lze obrazně říci, že poplatek se nestanovuje na 1200 Kč, ale od 300 Kč do 1200 Kč a jeho výsledná výše záleží na každém z nás viz. tabulka úlev domácností pro rok 2025.

rozmezí slev na osobu (Kč)	počet domácností	počet poplatníků
0-170	337	441
174-342	63	128
347-514	20	53
523-682	8	27
710-865	7	30

Dále je třeba si uvědomit, že problém rostoucích nákladů neprohlubují zodpovědní občané, kteří třídí a produkují málo odpadů, ale ti nezodpovědní, kteří svou pohodlností vytvářejí nadprůměrné množství netříděného odpadu, jehož cena bude v letech několiknásobně růst. Díky nízkému poplatku má řada lidí pocit, že odpady mají malou hodnotu, a proč tedy ztrácet drahocenný čas snižováním jejich produkce a tříděním...

Obec Malá Morava bude i v roce 2025 poskytovat majitelům domů půjčky na opravy se zvýhodněným úrokem 2%

O půjčku může požádat každý stavebník, ať již fyzická nebo právnická osoba, která chce opravovat svůj dům, kde je alespoň jeden byt. Může tak získat až 200.000,- Kč.

Příklady čerpání a výše půjček:

Poř. číslo	Název – účel půjčky	Lhůta splatnosti	Úrok	Horní hranice půjčky v Kč
01	Obnova střechy domu staršího 15 let (krytina i rekonstrukce)	5 let	2 %	110.000,- (na dům)
02	Zřízení elektrického, plynového nebo ekologického topení ve stávajícím domě, výměna kotle	5 let	2 %	90.000,- (na byt)
03	Rekonstrukce topení	5 let	2 %	60.000,- (na byt)
04	Dodatečná izolace domu staršího 15 let proti zemní vlhkosti	5 let	2 %	50.000,- (na dům)
05	Obnova fasády domu staršího 15 let včetně oplechování	5 let	2 %	150.000,- (na dům)
06	Zateplení obvodového pláště domu staršího 10 let	5 let	2 %	150.000,- (na dům)
07	Vybudování, rekonstrukce WC, koupelny nebo sprchového koutu v bytě	5 let	2 %	100.000,-
08	Výměna oken, vstupních dveří a garážových vrat domu staršího 10 let (včetně zárubní a rámců)	5 let	2 %	140.000,- (na dům) 60.000,- (na byt)
09	Vybudování kanalizačních a vodovodních přípojek	5 let	2 %	40.000,- (na dům)
10	Vybudování domovní čistírny odpadních vod k RD, nádrží na dešťovou vodu	5 let	2 %	120.000 (na dům)
11	Výměna vodoinstalace	5 let	2 %	50.000,-
12	Výměna elektroinstalace	5 let	2 %	60.000,-
13	Oprava komínů	5 let	2 %	50.000,-
14	Půdní vestavba (zřízení minimálně jedné obytné místnosti)	5 let	2 %	110.000,- (na dům)

Žádost o půjčku, vedle základních údajů jako je jméno žadatele, bydliště, označení budovy, na kterou bude půjčka čerpána, atd., musí obsahovat doklad o vlastnictví budovy nebo bytu, doklad o přípustnosti akce (tj. stavební povolení nebo souhlas se stavbou či jiné stavební rozhodnutí), specifikaci půjčky podle směrnice, alespoň předběžný návrh smlouvy o dílo s dodavatelem prací a návrh na stanovení záruky – ručitelské závazky. Do 50.000,- Kč je požadován jeden ručitel, do 90.000,- Kč dva ručitelé, nad 90.000,- Kč tři ručitelé.

O přidělení půjčky na návrh obecního úřadu rozhodne zastupitelstvo obce. Čerpat půjčku je možné po podepsání příslušných smluv na základě předložených faktur za provedené práce odpovídající schválené výši a druhu půjčky. Správnost a provedení fakturovaných prací potvrzuje na faktuře pověřený pracovník obecního úřadu. Půjčku lze čerpat vždy pouze do konce roku, kdy bylo rozhodnuto o jejím přidělení.

Příjem žádostí do 6. března 2025

Formulář žádosti o půjčku a podrobnější informace o půjčkách jsou k dispozici na obecním úřadu v Malé Moravě a na internetových stránkách www.obecmalamorava.cz.

**Zápis z 12. zasedání
Zastupitelstva obce Malá Morava,
konaného dne 19. 12. 2024 od 16.00 hod. ve společenské místnosti Penzionu Sport ve Vojtíškově**

Poznámka: Tento zveřejněný Zápis je anonymizovaný z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění. Zveřejněné osoby jsou zde uvedené s jejich souhlasem. Do úplné verze Zápisu mohou v případě potřeby na obecním úřadě kdykoli nahlédnout občané obce od 18 let věku s trvalým pobytem na území obce, fyzické osoby - vlastníci nemovitostí (staveb, bytů, pozemků) na území obce a cizí státní příslušníci, kteří mají trvalý pobyt na území obce. Jiné fyzické osoby a osoby právnické mají možnost získat informace z jednání zastupitelstva obce na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

- Přítomní členové zastupitelstva obce:**
Walter Köhler (1), Jan Kouřil (2), Antonín Marinov (3), Pavel Morong (4), Štěpán Morong (5), Karel Svoboda (6), Ing. Maxmilián Ščambura (7), Rostislav Ščambura (8), Mgr. Olga Temňáková (9)
- Přítomní občané:**
P. P., L. Č., I. K., E. K., M. M., R. N., J. M., K. T., J. S., P. J., Z. M., L. G., L. L., P. K., J. B., J. Š.

Hlasování zastupitelů: (+) pro, (-) proti, (o) zdržel se hlasování, (x) nepřítomen

Starosta obce v 16:00 hodin zahájil zasedání zastupitelstva obce a sdělil, že veřejnost byla o svolání zastupitelstva informována oznámením vyvěšeným na úřední desce a na webových stránkách obce. Členové zastupitelstva obdrželi pozvánku. Jsou přítomni všichni členové zastupitelstva obce, tudíž je, podle ustanovení zákona o obcích, zastupitelstvo usnášeníschopné. Zápis z předešlého jednání byl ověřovateli podepsán, k nahlédnutí je na obecním úřadě v Malé Moravě.

Starosta seznámil přítomné s návrhem programu, který byl zveřejněn spolu s pozvánkou na úředních deskách obce:

1. Určení zapisovatele z jednání.
2. Určení ověřovatelů z jednání.
3. Zpráva o plnění usnesení z minulého jednání a o činnosti OÚ.
4. Rozpočtové změny.
5. Provedená opatření starosty.
6. Výsledek hospodaření obce za leden až listopad 2024.
7. Mezitímní závěrka.
8. Rozpočet MŠ Malá Morava na rok 2025.
9. Rozpočet obce Malá Morava na rok 2025.
10. Změna obecně závazné vyhlášky o místním poplatku za odpad.
11. Kalkula vody.
12. Pravidla pro tvorbu a čerpání fondu obnovy vodohospodářského majetku.
13. Odpis pohledávek.
14. Pronájem bytů.
15. Stanovení výše nájmu v rekonstruovaném domě.
16. Pachtu nemovitostí.
17. Souhlasy se stavbami.
18. Smlouvy o věčném břemeni.
19. Výběrové řízení.
20. Odměny neuvolněným zastupitelům.
21. Rekonstrukce mostu.
22. Převod majetku Nadace Franze Schuberta.
23. Převod majetku Sokol Malá Morava.
24. Příkaz k inventarizaci majetku.
25. Záписы z kontrol obce.
26. Diskuze.
27. Závěr jednání.

Ing. Maxmilián Ščambura navrhl doplnit program jednání o bod „Příspěvek na obědy“. Starosta vyzval přítomné k dalším návrhům nebo diskuzi. Do diskuze se nikdo nezapojoval.

- 2024/12/01: ZO Malá Morava schvaluje zařazení bodu „Příspěvek na obědy“ na program 12. zasedání zastupitelstva obce konaného dne 19. 12. 2024.**
Hlasování: 9:0:0 (schváleno)
- Dále nechal hlasovat o schválení doplněného programu jednání.
- 2024/12/02: ZO Malá Morava schvaluje doplněný program 12. zasedání zastupitelstva obce konaného dne 19. 12. 2024.**
Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

- 1. Určení zapisovatele z jednání**
Starosta určil zapisovatelkou zápisu z jednání paní Simonu Pospíchalovou.
- 2. Určení ověřovatelů zápisu**
Starosta obce určil ověřovatelem zápisu z jednání pana Karla Svobodu a pana Pavla Moronga.

- 3. Zpráva o plnění usnesení z minulého jednání a o činnosti obecního úřadu**
Starosta seznámil přítomné s plněním usnesení z minulého jednání a s probíhající stavbou „Nápojení nového vodního zdroje v Podlesí“, kde došlo, na základě dvou změnových listů, k navýšení ceny cca o 203.000,- Kč. Firma je v prodlení i s provedením díla, a tak pravděpodobně nestihne stavbu dokončit včas.
- ZO Malá Morava bere na vědomí zprávu o plnění usnesení z minulého jednání.**

- 4. Rozpočtové změny**
Zastupitelstvo obce projednalo rozpočtové opatření č. 100018/2024 včetně důvodové zprávy. Starosta otevřel diskuzi. Do diskuze se nikdo nepřihlásil.
- 2024/12/03: ZO Malá Morava schvaluje rozpočtové opatření č. 100018/2024, jehož znění je přílohou č. 1. tohoto zápisu.**
Hlasování: 8:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	+	+	+	+	0	+	+

- 5. Provedená opatření starosty**
Starosta předložil zastupitelům opatření č. 19, 22 a 23/2024, kterými starosta obce schvaluje a provádí rozpočtové opatření č. 100014, 100015 a 100016/2024, tato opatření jsou přílohou č. 2 zápisu. Dále přítomné seznámil s Opatřením starosty č. 20, 21 a 24/2024, kterými schvaluje další činnosti ve své pravomoci. Starosta otevřel diskuzi. Do diskuze se nikdo nepřihlásil.
- ZO Malá Morava bere na vědomí provedená opatření starosty.**

- 6. Výsledek hospodaření obce za leden až listopad 2024**
Starosta obce seznámil přítomné s výsledkem hospodaření obce v uvedeném období. Starosta otevřel diskuzi. Do diskuze se nikdo nepřihlásil.
- ZO Malá Morava bere na vědomí výsledek hospodaření obce za leden až listopad 2024.**

- 7. Mezitímní závěrka obce leden až září 2024**
Starosta seznámil přítomné s mezitímní účetní závěrkou. Starosta otevřel diskuzi. Do diskuze se nikdo nepřihlásil.
- ZO Malá Morava bere na vědomí zveřejnění a obsah mezitímní účetní závěrky za období 1-9/2024.**

- 8. Rozpočet MŠ Malá Morava na rok 2025**
Starosta informoval o předloženém návrhu rozpočtu MŠ Malá Morava pro rok 2025. Rozpočet je vyrovnaný ve výši 3.234.000,- Kč na straně příjmů i výdajů. Příspěvek od zřizovatele na provozní náklady je ve výši 824.000,- Kč. Dále je předložena i žádost MŠ Malá Morava o souhlas s realizací projektu a zapojením obce do tohoto projektu v rámci výzvy Šablony

pro MŠ a ZŠ z Operačního programu Jan Amos Komenský.

2024/12/04: ZO Malá Morava souhlasí se zapojením Mateřské školy Malá Morava do projektu v rámci výzvy č. 02 24 034 Šablony pro MŠ a ZŠ II z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) včetně finanční spoluúčasti obce na jeho financování ve výši 5 %.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

2024/12/05: ZO Malá Morava schvaluje rozpočet MŠ na rok 2025 jako vyrovnaný na straně příjmů i výdajů ve výši 3.234.000,- Kč, provozní příspěvek od zřizovatele je ve výši 824.000,- Kč. Rozpočet je přílohou zápisu č. 3.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

9. Rozpočet obce Malá Morava na rok 2025

Starosta předložil návrh rozpočtu na rok 2025, jehož součástí je návrh rozpočtu Sociálního fondu na rok 2025, návrh Fondu rozvoje bydlení na rok 2025 a návrh rozpočtu Fondu obnovy vodohospodářského majetku na rok 2025. Starosta vyzval k diskuzi. Ing. Maxmilián Ščambura se dotazoval na konkrétní položku rozpočtu.

2024/12/06: ZO Malá Morava schvaluje rozpočet obce Malá Morava na rok 2025, jehož součástí je rozpočet Sociálního fondu, rozpočet Fondu rozvoje bydlení, rozpočet Fondu obnovy vodohospodářského majetku a závazné ukazatele rozpočtu, jako schodkový, a to takto:

Celkové příjmy ve výši	26.425.432,00 Kč
Celkové výdaje ve výši	27.685.080,00 Kč
Financování ve výši	1.259.648,00 Kč, budou zapojeny finanční prostředky z kladného výsledku hospodaření v minulých letech, tj. z přebytku hospodaření z minulých let. Rozpočet je součástí přílohy č. 4 tohoto zápisu.

Hlasování: 7:0:2 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	+	+	+	+	0	0	+

10. Změna obecně závazné vyhlášky o místním poplatku za odpad

Starosta seznámil přítomné s návrhy změny obecně závazné vyhlášky o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Hlavní změnou je zvýšení poplatku na částku 1.200,- Kč. Důvodem je potřeba splnit požadavky nového zákona o odpadech, který mimo jiné stanovuje minimální míru třídění a s tím i spojené progresivní navyšování skládkovacího poplatku za nevytříděný komunální odpad, s platností od roku 2025. Tento poplatek vzroste ze současných 800 Kč za tunu až na 1 850 Kč za tunu do roku 2030. Nárůst cen za skládkování proto zásadně ovlivní náklady na odpadové hospodářství obce. Dalším důvodem zvýšení poplatku je snaha zvýšit míru vytríděnosti odpadů a snížení množství zbytkového odpadu. Motivací pro občany ovšem bude i nadále skutečnost, že si konečnou výši poplatku bude moci každý z nich ovlivnit sám a „vytřídít“ si až 75% slevu z poplatku. Což znamená, že poplatek bude v rozmezí 300,- Kč až 1.200,- Kč. Starosta vyzval k diskuzi. Do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/07: ZO Malá Morava schvaluje Obecně závaznou vyhlášku obce o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství.

Hlasování: 7:0:2 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	+	+	+	+	0	0	+

11. Kalkul vody

Starosta informoval, že obec vlastní a provozuje 5 vodovodů v jednotlivých místních částech - Malá Morava, Vojtíškov, Podlesí a Vysoký Potok. Kalkulace je společná pro všechny vodovody, stočné není účtováno. V roce 2024 byla fakturovaná cena vody za 1 m³ ve výši 27,74 + 12 % DPH, tj. 31,- Kč, ale přitom náklady byly téměř dvojnásobné. Cena vody pro rok 2025 se stanovuje na základě předpokládaných nákladů v roce 2025 a návrhem bylo platbu nenavýšovat. Starosta vyzval k diskuzi. Nikdo se do diskuze nepřihlásil.

2024/12/08: ZO Malá Morava schvaluje plánovanou kalkulaci ceny vody pro kalendářní rok 2025.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

2024/12/09: ZO Malá Morava stanovuje cenu za odběr 1 m³ pitné vody z obecního vodovodu v roce 2025 ve výši 31,- Kč včetně příslušné 12% sazby DPH.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

12. Pravidla pro tvorbu a čerpání fondu obnovy vodohospodářského majetku

Starosta seznámil přítomné s navrhovanou změnou pravidel z důvodu zajištění souladu Plánu obnovy vodohospodářského majetku a pravidly čerpá-

ní fondu obnovy. Starosta vyzval k diskuzi. Nikdo se do diskuze nepřihlásil.

2024/12/10: ZO Malá Morava schvaluje Pravidla pro tvorbu a čerpání fondu obnovy vodohospodářského majetku.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

13. Odpis nedobytných pohledávek

Zastupitelstvu byl z důvodu neefektivnosti dalšího vymáhání pohledávek (nevymahatelnost, nemajetnost dlužníka, velké množství předchozích exekucí apod.) předložen návrh na odpis nedobytných pohledávek z podrozvahového účtu a z účetní evidence obce. Starosta vyzval k diskuzi. Nikdo se do diskuze nepřihlásil.

2024/12/11: ZO Malá Morava schvaluje odpis nedobytných pohledávek z podrozvahového účtu a z účetní evidence obce, viz. seznam v příloze č. 5 tohoto zápisu.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

14. Pronájem bytů

Obec nabídla k pronájmu 2 volné byty na adrese Vojtíškova 79 a Podlesí 38. Oznámení o volných bytech - záměr pronájmu byl zveřejněn na úřední desce. O byt ve Vojtíškově zažádal D. V., bytem xxx, J. B., bytem xxx, P. J., bytem xxx a M. Š., bytem xxx. O byt v Podlesí zažádala M. M., bytem xxx a pan E. B., bytem xxx. Přijaté žádosti byly posouzeny podle pravidel určených směrnicí upravující podmínky pro přidělování bytů. Výsledné pořadí - byt ve Vojtíškově: D. V. 52 bodů, J. B. 50 bodů, P. J. 49 bodů a M. Š. 48 bodů. Výsledné pořadí - byt v Podlesí: M. M. 51 bodů, E. B. 37 bodů. Starosta vyzval k diskuzi. Ing. Maxmilián Ščambura informoval, že bude hlasovat pro, všem navrhuje úpravu směrnice tak, aby více zohledňovala počet členů domácnosti. Starosta jej vyzval k předložení návrhu nové směrnice.

2024/12/12: ZO souhlasí s uzavřením nájemní smlouvy na byt v Podlesí čp. 38 s paní M. M., trvale bytem XXX, a nájemní smlouvy na byt ve Vojtíškově čp. 79 s panem D. V., trvale bytem xxx.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

15. Stanovení výše nájmu v rekonstruovaném domě

Starosta předložil informaci, že v roce 2024 proběhla na domě čp. 22 v Podlesí stavební úprava spočívající v zateplení bytového domu v hodnotě 4.046.438,64 Kč včetně DPH. Zateplení domu zlepšilo užžitnou hodnotu pronajatých bytů, celkové podmínky bydlení v domě a má za následek trvalé úspory energií. Z tohoto důvodu, v souladu s § 2250 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, má pronajímatel právo navrhnout nájemcům bytů zvýšení nájemného až o 10 % z účelně vynaložených nákladů ročně. Starosta navrhl zvýšit nájemné o stejnou částku jako při rekonstrukci sousedního domu. Starosta vyzval k diskuzi. Nikdo se do diskuze nepřihlásil.

2024/12/13: ZO Malá Morava schvaluje zvýšení nájmů obecních bytů v bytovém domě čp. 22 v Podlesí o část účelně vynaložených prostředků na rekonstrukci, konkrétně o 2.581,- Kč za byt s platností od 1. 7. 2025.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

16. Pacht nemovitostí

Na minulém jednání zastupitelstva byla projednána žádost pana N. o odprodej či směnu pozemku p. č. 2145 a žádost o pronájem dalších parcel. Prodej nebyl schválen, bylo navrženo pozemky pouze propachtovat, ale pouze ty části, které nejsou užívány jako cesta. Záměr pachtu byl zveřejněn na úředních deskách, aby byla dána možnost všem se vyjádřit. Přišlo 7 připomínek. Starosta vyzval k diskuzi. Pan R. N. informoval o svém záměru a popisu stavu. Ze strany zastupitelů proběhla všeobecná diskuze, ze které vzešel návrh části pozemků p. č. 2143 a 2144 nepropachtovat žádnému ze žadatelů, smlouvu o pachtu části pozemku p. č. 2148 uzavřít s MUDr. M. P. a smlouvu o pachtu části p. č. 2145 uzavřít s R. N.

2024/12/14: ZO Malá Morava souhlasí s uzavřením pachtovní smlouvy o pachtu části pozemku p. č. 2148 o výměře cca 412 m² v k. ú. Podlesí-město s MUDr. M. P., bytem xxx a s uzavřením pachtovní smlouvy o pachtu části pozemku p. č. 2145 o výměře cca 35 m² s R. N., bytem xxx.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

17. Souhlasy se stavbami

- Stavba ČOV Křivá Voda

V zastoupení stavebníka manželů D., požádala společnost ZAKRA s. r. o., Rokycany, obec o vyjádření ke stavbě „Stavba ČOV Křivá Voda“. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/15: ZO Malá Morava souhlasí s realizací stavby ČOV Křivá Voda na pozemcích p. č. 171/6 a st. 15 v k. ú. Křivá Voda.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

- Rekreační objekt Vysoký Potok

V zastoupení stavebníka J. L., Tvarožná, požádala Ing. arch. K. M. obec o vyjádření ke stavbě „Stavební úpravy a přístavba stávajícího rekreačního objektu Vysoký Potok.“

Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/16: ZO Malá Morava souhlasí s realizací stavebních úprav a přístavbou stávajícího rekreačního objektu Vysoký Potok na pozemcích p. č. st. 117 a p. č. 400/2 v k. ú. Vysoký Potok.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

- Nové vedení NN Vysoký Potok

V zastoupení společnosti ČEZ, požádala obec společnost Elektro-projekce, s. r. o., o vyjádření ke stavbě nového vedení nízkého napětí v k. ú. Vysoký Potok a uzavření Smlouvy o smlouvě budoucí č. IV-12-8028233 o zřízení věcného břemene a o právu stavby. V rámci stavby dojde k přivěšení nového kabelu na stávající podpěry. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/17: ZO Malá Morava souhlasí s realizací stavby nového vedení nízkého napětí v k. ú. Vysoký Potok a uzavřením smlouvy o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene a dohodu o umístění stavby č. IV-12-8028233. Znění smlouvy je přílohou č. 6 tohoto zápisu.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

- Přípojka NN Sklené I.

V zastoupení společnosti ČEZ, požádala společnost Emontas, a. s., obec o vyjádření ke stavbě nové přípojky nízkého napětí v k. ú. Sklené a uzavření Smlouvy o smlouvě budoucí č. IP-12 8034142/VB003 o zřízení věcného břemene a o právu stavby. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/18: ZO Malá Morava souhlasí s realizací nové přípojky nízkého napětí v k. ú. Sklené a s uzavřením smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene a dohodu o umístění stavby č. IP-128034142/VB003, která je přílohou č. 7 tohoto zápisu.

Hlasování: 7:0:2 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	+	+	+	+	0	0	+

- Přípojka NN Sklené II.

V zastoupení společnosti ČEZ, požádala společnost Elram JS, s. r. o., obec o vyjádření ke stavbě nové přípojky nízkého napětí v k. ú. Sklené „Sklené – p. č. 695/50, nové NNk a uzavření Smlouvy o smlouvě budoucí č. IP-12 8029016/3 o zřízení věcného břemene a o právu stavby. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/19: ZO Malá Morava souhlasí s realizací nové přípojky nízkého napětí v k. ú. Sklené a s uzavřením smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene a dohodu o umístění stavby č. IP-12-8029016/3, která je přílohou č. 8 tohoto zápisu.

Hlasování: 7:0:2 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	+	+	+	+	0	0	+

- Příprava k prodloužení vodovodního řadu

Starosta seznámil přítomné s návrhem stanoviska k žádosti O. C. k vyjádření k předprojektové přípravě prodloužení vodovodního řadu v Podlesí pro nově projektované stavební parcely ve vlastnictví pana C. v Podlesí. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/20: ZO Malá Morava souhlasí se zasláním vyjádření k předprojektové přípravě prodloužení vodovodního řadu v Podlesí.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

18. Smlouvy o věcném břemenu**- Malá Morava**

Společnost ENPRO Energo s. r. o. požádala obec o podpis smlouvy o zřízení věcného břemene. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/21: ZO Malá Morava schvaluje uzavření smlouvy o zřízení věcného břemene – služebnosti č. IP-12-8023704/VB/01, která je součástí přílohy č. 9 tohoto zápisu.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

19. Výběrové řízení

Obec Malá Morava uspěla se žádostí o dotaci ze Státního fondu životního prostředí v rámci Programu financovaného z prostředků Modernizačního fondu. Název programu „Nové obnovitelné zdroje v energetice (RES+)“ na

podporu projektu FVE Malá Morava – MŠ, OÚ. Jedná se o výstavbu dvou fotovoltaických elektráren s bateriovým úložištěm na budově obecního úřadu a mateřské školy, s přípravou na sdílení elektriny. Návrhem tohoto bodu je vyhlásit výběrové řízení na výběr zhotovitele prací, jmenovat členy výběrové komise pro výběr dodavatele a pověřit starostu podpisem smlouvy o dílo s vítězným uchazečem na základě výsledku výběru a doporučení výběrové komise. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/22: ZO Malá Morava souhlasí s konáním výběrového řízení na výběr zhotovitele v rámci projektu FVE Malá Morava – MŠ, OÚ, jmenuje výběrovou komisi pro výběr dodavatele ve složení Pavel Morong, Mgr. Olga Temňáková a Karel Svoboda, a pověřuje starostu podpisem smlouvy o dílo s vítězným uchazečem na základě výsledku výběru a doporučení výběrové komise.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

20. Odměny neuvolněným zastupitelům

Starosta informoval, že na základě zákona o obcích, krajích a hlavním městě Praze, který mimo jiné upravuje odměňování zastupitelů, se od 1. 1. 2025 mění základna pro výpočet odměn neuvolněných členů zastupitelstev obce, a tudíž je možné tyto odměny valorizovat. Bylo navrženo vyšší odměn pro rok 2025 neupravovat. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/23: ZO Malá Morava nebude pro rok 2025 upravovat vyšší odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

21. Rekonstrukce mostu

Starosta informoval přítomné, že při zářijových povodních byl poškozen most Ev.č.1C-M1 ve Vlaském. Je poškozen tak, že je nutno postavit nový. V současné době je most uzavřen. Obec oslovila projektanty a ceny za zpracování projektových dokumentací jsou od 320.000,- Kč do 900.000,- Kč. Odhadovaná cena nového mostu je cca 15 miliónů korun. Financování opravy by mohlo být prostřednictvím dotačního programu Ministerstva pro místní rozvoj ŽIVEL 1 – Dotační program na obnovu majetku samospráv v regionech, kde byl vyhlášený stav nebezpečí. Jeho vyhlášení a finanční alokace se bude odvíjet od schválení Strategie obnovy území. Podmínky programu se připravují. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/24: ZO Malá Morava souhlasí s obnovou mostu, přípravou projektové dokumentace a podáním žádosti o dotaci.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

22. Převod majetku Nadace Franze Schuberta

Zastupitelé byli informováni, že Nadace Franze Schuberta má v kapli na Vysoké, která je kulturní památkou ve vlastnictví obce, svůj majetek, který tvoří prakticky celé vybavení kaple. Nadace je ovšem v likvidaci, a tak hrozí, že majetek bude převeden na jinou nadaci, nebo bude zcizen jiným způsobem. Po předběžném jednání s likvidátorem bylo dohodnuto, že je ochoten převést majetek nadace do vlastnictví obce, ovšem úplatně. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/25: ZO Malá Morava schvaluje uzavření Kupní smlouvy na movité věci nacházející se v kapli Vysoká. Kupní smlouva je součástí příloha č. 10 tohoto zápisu.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

23. Převod majetku Sokol Malá Morava

Záměrem tohoto bodu programu je převod majetku Sokolu Malá Morava do vlastnictví obce. Důvodem je snaha zajistit existence sportovního areálu pro využití veřejností i do budoucnosti, potřeba investic do rozšiřování areálu a zkvalitnění zázemí, ale i zajištění potřebných oprav. A v neposlední řadě i odkup hřiště od státu. Sokol má totiž hřiště pouze pronajaté a je zde potenciální hrozba odprodeje cizímu zájmem. Navrhovaný převod by proběhl formou darovací smlouvy. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/26: ZO Malá Morava souhlasí s přípravou bezúplatného převodu majetku Sokolu Malá Morava do vlastnictví Obce Malá Morava.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

24. Příkaz k inventarizaci majetku

Starosta seznámil přítomné s příkazem k provedení inventarizace majetku se stavem k 31. 12. 2024 a se složením inventarizačních komisí. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO Malá Morava bere na vědomí příkaz k inventarizaci majetku obce za rok 2024.

25. Zápisy z kontrol obce

Starosta seznámil přítomné s výsledky kontrolních činností u obce Malá Morava. Dne 28. listopadu se konalo dílčí přezkoumání hospodaření obce, které provedl Krajský úřad Olomouckého kraje. Další kontrola Krajského úřadu Olomouckého kraje, která se konala 13. listopadu, byla na základě anonymního oznámení a týkala se podezření na nelegální nakládání s německými hroby na pohřebišti v Podleší. 12. června a 8. listopadu proběhly kontroly Finančního výboru obce. Kontrolní výbor obce prováděl kontroly ve dnech 19. června a 6. listopadu. Při kontrolách nebyly zjištěny žádné chyby ani nedostatky. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO Malá Morava bere na vědomí výsledky kontrol obce.

26. Příspěvek na obědy

Starosta předal slovo Ing. Maxmiliánovi Ščamburovi, který navrhl zvýšení příspěvku na obědy pro starobní důchodce ze současných 30,- Kč na 40,- Kč. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2024/12/27: ZO Malá Morava souhlasí se zvýšením příspěvku na obědy pro starobní důchodce na 40,- Kč.

Hlasování: 8:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	0	+	+	+	+	+	+

27. Diskuze

Starosta vyzval zastupitele obce a občany k diskuzi.

J. M. se dotazuje, kdy bude zprovozněna zkratka kolem Š., řeší se to už dlouho. Starosta informoval o průběhu příprav a oddělení části soukromého pozemku a požadavku vlastníka na směnu pozemků. Mgr. Olga Temňáková vysvětluje nutnost souhlasu soukromého majitele s vybudováním sjezdu. Ze všeobecné diskuze vzešel návrh na usnesení pověřit starostu vybudováním sjezdu neprodleně po vyjádření souhlasu současného majitele.

2024/12/28: ZO Malá Morava pověřuje starostu obce vybudováním sjezdu na obecní komunikaci neprodleně po vyjádření souhlasu současného majitele.

Hlasování: 8:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	+	+	+	+	+	+	0

Mgr. J. S. informuje přítomné o činnosti spolku chatařů a plánovaných akcích.

28. Závěr jednání

Žádné další dotazy či připomínky nebyly, a proto starosta obce Antonín Marinov poděkoval všem přítomným zastupitelům, občanům a hostům za účast na dnešním zasedání. V 17:30 hodin jednání ukončil.

Přílohy:

1. Rozpočtové opatření č. 100018/2024.
2. Opatření starosty č. 19, 22 a 23/2024.
3. Rozpočet MŠ Malá Morava na rok 2025.
4. Rozpočet Obce Malá Morava na rok 2025.
5. Seznam nedobytných pohledávek.
6. Smlouva o smlouvě budoucí č. IV-12-8028233.
7. Smlouva o smlouvě budoucí č. IP-12- 8034142/VB003.
8. Smlouva o smlouvě budoucí č. IP-12- 8029016/3.
9. Smlouva o věcném břemeni č. IP-12-8023704/VB/01.
10. Kupní smlouva na movité věci.

Zápis byl vyhotoven dne 19. 12. 2024

Ověřovatelé zápisu: Karel Svoboda, Pavel Morong

Zapsala: Simona Pospíchalová

Starosta obce: Antonín Marinov

Trpaslinka Bukvinka

Pod mohutným bukem na lesním palouku bydlela Bukvinka. Během roku sledovala mladé buky, aby měly prokypřenou půdu a světla ani málo, ani mnoho, a aby měly dostatek vláhy. Bukvinka se o mladé stromky dobře starala.

Mladým bukům se nejvíce daří v polostínu vzrostlých stromů. Na podzim staré stromy sha-

zovaly na zem bukvice, z bukvic vypadávala zralá semínka. Bukvinka chodila pod buky a sbírala semínka do košíku z uschlého rákosu. Když byl košík plný, roznášela je po celém palouku, pokládala je do hlíny, aby celou zimu odpočívala a na jaře ve vlhké hlíně nabobtnala, vyklíčila, pustila kořínek, uchytila se v hlíně a nechala vyrašit prv-

ní kmínek směrem ke sluníčku.

Také loňského roku sbírala Bukvinka semínka do košíku. Byla však nepozorná, stále ji něco vyrušovalo. Ve stínu se krčil závistivý Jezucha. Také on by chtěl sbírat semínka. Nesadil by je do hlíny. Všechna by je rozkousal svými širokými zuby a spolkl. To by pro něj byla pochoutka! Pozoroval Bukvinku a čekal a čekal.

Když si Bukvinka chtěla odpočinout a položila si košík na pařez, vyskočil Jezucha ze stínu a košík jí sebral.

Bukvinka se lekla. To bylo neštěstí. Nebylo jí líto košíku, ale lesa. Bez její podzimní práce les neporoste. Kdo jí teď přijde na pomoc?

V korunách stromů to zašumělo, stromy se začaly naklánět do stran, jejich větve se dotýkaly a předávaly si zprávu o této smutné události. Dověděli se to ptáci i lesní zvířata a všichni začali hledat Bukvinčin košík. Stromy šuměly stále víc, všechna zvířata hledala Jezuchu a ptáci jim předávali zprávu, kam se Jezucha schoval.

Našel si puklinu ve staré skále. Nebylo mu to nic platné, že se choval před celým světem. Jelení stádo se prudce rozběhlo ke skále, divoká prasata rozrývala zem kolem skály, datlové ostrými zobáky tloukli do kmenů stromů.

Jezucha se začal bát toho hluku a ruchu před skálou a pomalu vylezl z pukliny ven. Jeleni ho nabrali na parohy a přinesli až na palouk k Bukvince. Jezucha se celý strachy třásl, ale rychle vrátil košík. Jeleni zadupali svými kopyty a Jezucha se musel omluvit a slíbit, že vzácný košík už nikdy nevezme.

Bukvinka rychle dokončovala svoji práci. Skoro všechna semínka již byla v zemi a tiše odpočívala, les se utišíl, ptáci se chovali do korun stromů, zvířata odpočívala ve svých skrýších. Les se připravil na zimní odpočinek.

A Bukvinka zasadí poslední semínka a přečká zimu ve své bukové chaloupce.

Milena Brňáková

OLŠOVÁČEK[©]

PŘÍLOHA PRO DĚTI

Sluneční soustava

Ta Sluneční soustava,
kolik planet, děti, má?

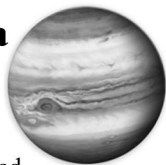
Slunce tvoří pevný střed,
obíhá ho planet svět.

Nejbliž Slunci Merkur je,
kolem Slunce rotuje.

První večer objeví se
na obloze Večernice.

Večernice Venuše je,
to ví každý, kdo dnes tu je.

Největší je Jupiter,
mokrát větší nežli Zem.

Země – to je domov náš,
jistě i ty rád ji máš.

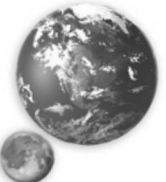
Mars je rudá planeta,
rudě září do světa.

Saturn se svým prstencem
největším je krasavcem.

Ze všech planet nejlehčí
Uran se tu otáčí.

Na Neptunu zima je,
mráz a led tam panuje.

Tak je všechny spočítáme:
osm planet tady máme.

Vesmír

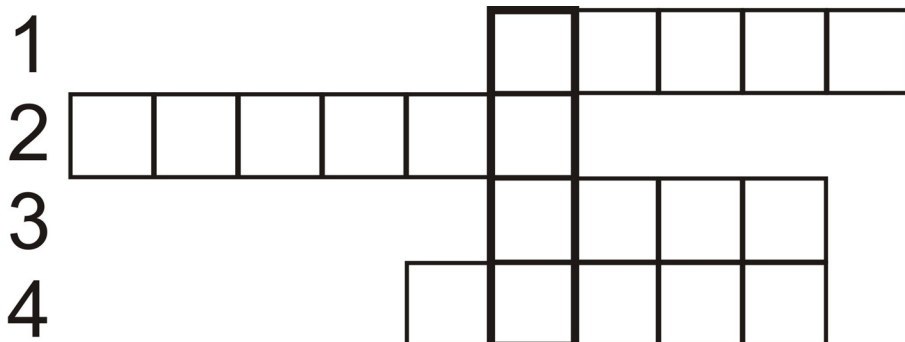
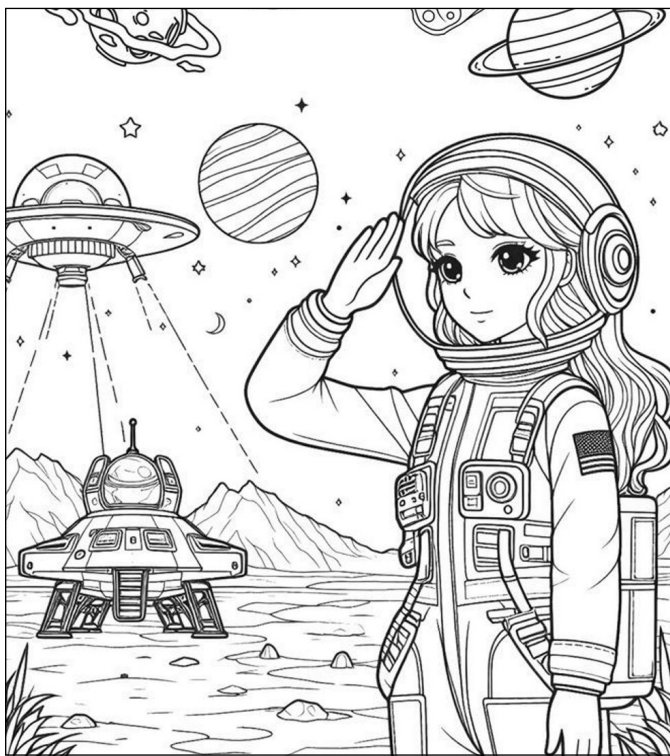
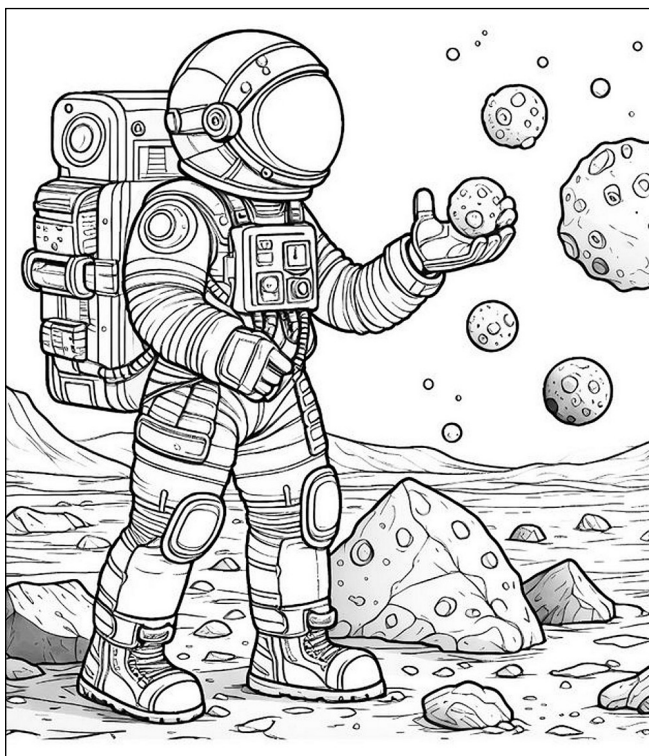
Co se ukrývá v dáli za naší planetou Zemí, co za Měsícem a za Sluncem? Jak vypadá prostor, který nepatří naší Zemi? Tyhle otázky vrtají hlavou každému z nás.

Vesmír je obrovský a nádherný a skrývá mnohá tajemství. A některá z nich postupně odhalují vědci. Bylo by krásné být astronautem a podívat se, jak Vesmír skutečně vypadá. A není to nespílitelný sen. Světoví kosmonauti už byli mimo naši planetu, i na Měsíci, kolem Země létají naše družice. Máme obrovské teleskopy, které dohlédnou velmi daleko.

Slunce nám svítí životodárnou silou a ještě miliony let svítit bude. Je to hvězda naší Sluneční soustavy, kolem které obíhá nejen naše Země, ale i dalších osm planet. Merkur, Venuše, Země, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun. Jedna malinká planeta byla uznána pouze trpasličí planetou. Je to Pluto. Je nejdál od Slunce.

Vesmír či kosmos je domovem pro přibližně 500 miliard galaxií. Ta naše se jmenuje Mléčná dráha a podle nových zjištění se v ní nachází až 100 miliard planet podobných Zemi. Informací o Vesmíru je velké množství. Jsou zachyceny ve spoustě lákavých knih, z nichž některé jsou i pro děti a obsahují krásné fotografie vesmírného prostoru.

Vesmír čeká na nové vědce, astrofyziky, astronauty a génie, aby poodhalili jeho fascinující tajemství.

Doplňovačka

1. Sever, jih, východ,
2. Naše životodárná svítící hvězda stálice, kolem které obíhá Země.
3. Rudá planeta, sousedící s naší Zemí.
4. Přirozená družice Země (obíhá kolem Země).

Olšováček připravila
Radka Morbacherová

Popel z ohniště nevyhazujte

Pokud topíte v kamnech, pálíte zahradní odpad nebo používáte venkovní krb, zajistěte nemáte nouzi o popel. Někdo ho považuje za odpad, který se stále hromadí. Zkušení zahradníci ale velmi dobře vědí, že jde o poklad, který má na zahradě bohaté využití. Pokud jste se ho doposud jen zbavovali a neměli pro něj využití, představíme vám všechny možnosti, jak ho můžete na zahradě použít.

Z čeho se skládá popel?

Není popel jako popel, jeho složení se liší podle toho, z čeho pochází. Většinou lidé se doma hromadí dřevěný popel, tedy popel, který vznikne po vyhoření dřeva.

Nejhojnější minerální živinou v něm je vápník, jeho obsah je 20 % a více. Vápník je důležitý prvek, který pomáhá rostlinám odvrátit choroby, jako je hniloba květů. Dřevěný popel je také velmi dobrým zdrojem draslíku, kterého obsahuje asi 5 %. Právě díky němu má popel tak bohaté využití.

Dále v popelu najdeme hořčík, síru a fosfor, všechny tyto minerály se zde nacházejí v koncentracích kolem 2 %. Kromě toho obsahuje stopové množství manganu, železa, zinku, hliníku, boru a mědi.

8 tipů, jak využít popel na zahradě

Úprava půdy a posílení trávníku

Dřevěný popel lze použít k rychlému zvýšení pH půdy vašeho trávníku. Je dokonce lepší než vápno, protože se lépe rozpouští ve vodě. Většinou trávníkové a zahradní půdy se daří při pH mezi 6 a 7. Vyšší než 7 se považuje za alkalické. Nižší než 6 je považováno za kyselé.

Pokud je vaše půda již mezi 6 a 7, není třeba měnit pH. Některým rostlinám se daří při různých úrovních pH půdy. Například rajčata potřebují hodně vápníku a draslíku a obecně vyžadují úpravu půdy, která poskytuje vysoké dávky těchto živin. Popel v tomto ohledu pomůže, protože je přirozeně bohatý na obě tyto živiny a je rozpustný ve vodě.

Pokud vaše zahrada obsahuje příliš kyselou půdu, měli byste ji upravit, abyste podpořili zdravou produkci potřebné zeleniny. Některé rostliny, jako je vojtěška a kukuřice, odstraňují řadu živin z půdy a aplikací popela můžete tyto živiny snadno doplnit. Než svévolně přidáte popel kolem svého pozemku, zkontrolujte pH vaší půdy. Některým kyselomilným rostlinám, jako jsou borůvky, azalky a rododendrony, se nebude líbit, když bude půda zásaditější.

Výživa pro kompost

Popel můžete přidat do kompostu, ať už máte na zahradě kompostovací koš, nebo jen hromadu, kam vysypáváte posekanou trávu a zahradní odpad. Malé množství popela s každou vrstvou kompostu přidá důležité živiny do půdy, která z kompostu postupně vznikne.

Čištění s pomocí popela

Sháníte levný čisticí prostředek? Popel smí-

chaný s trochou vody vytvoří pastu, kterou lze použít jako brusivo k leštění zasklených kovů, čištění špinavého skla, a dokonce k odstranění lepidel a různých zbytků. Pastu z popela aplikujte nejlépe bavlněným hadříkem a v rukavicích, abyste chránili svou pokožku. Zkuste pastu nejprve aplikovat na malé ploše a otestujte výsledek.

Prostředek pro odpuzování škůdců

Dřevěný popel lze použít k odpuzování škůdců, zejména slimáků a mravenců. Posypte prostor kolem záhonů nebo vašich květin popelem a škůdci se od něj budou držet dál. Tento proces je potřeba aplikovat po každém dešti, protože voda popel spláchne pryč.

Domácí mýdlo

První mýdla se vyráběla na usedlostech spojením vody a dřevěného popela za vzniku louhu, který je k výrobě mýdla nezbytný. K tomuto účelu se používá popel ze spáleného tvrdého dřeva, protože obsahuje dostatek draslíku k výrobě louhu. Popel se poté smíchal se zvířecím tukem a mýdlo bylo na světě, ale nešlo o žádné uhlédné a voňavé mýdlo, které si můžete koupit v obchodech. Tento tip považujte spíše za raritu, protože je výroba mýdla z popela pracná a výsledek dnes málokoho potěší.

Posyp na kluzké chodníky

Jakmile klesnou teploty pod nulu a na chodnicích začne vznikat nebezpečná námraza, je zapotřebí aplikovat vhodný posyp. Jednou z nejúčinnějších a nejlevnějších možností je popel. Jde navíc o velmi ekologickou variantu, kterou neohrozíte životní prostředí. Stačí umístit popel do kbelíku a pomocí lopaty jím posypat potřebný prostor.

Hašení ohně

Potřebujete uhasit oheň? Ať už jde o táborák, nebo o lesní požár, hození popela na zdroj ohně může vytvořit skvělou vzduchotěsnou bariéru, která pomůže uhasit plameny. Když není k dispozici hasicí přístroj, zemina nebo písek, můžete použít popel, a možná tak zabránit neštěstí.

Sanace nebezpečných tekutin

Pokud vám vyteče olej z auta nebo vám unikne jiná nebezpečná tekutina, rychlým řešením je vysypat na dané místo popel. Má skvělé absorpční vlastnosti, takže nebezpečné látky vsákne. Následně stačí popel zamést a vyhodit do nebezpečného odpadu.

Brzké setí ocenění paprika nebo lilek

Pro přípravu vlastních sazenic v únoru je skvělá kedlubna, paprika nebo salát. Zkusit můžete i lilek, který se v našich končinách nepěstuje moc často. Také celer, pórek, kapustu a některé odrůdy bazalky můžete klidně vysadit do květináčů na parapetu v poslední dekádě února. Sazenice budou připravené k přesazení přibližně dva měsíce od výsevu. A chcete-li si přivolat jaro, nechte si v klíčíci misce nebo buničině vyrůst řeřichu.

Rajčata (pozdní odrůdy): vyžadují delší vegetační období, proto pozdní odrůdy rajčat je ideální zasít právě v polovině února. Mějte na paměti, že budou potřebovat dostatek světla a tepla.

Papriky: jsou další plodinou, která může být zasetá v únoru. Výsev paprik může být úspěšný, pokud zajistíte dostatek tepla a osvětlení.

Kopr: lze také zasít v únoru. Je vhodný pro pěstování na parapetu, ale může být později přesazen i na záhonek.

Petržel: zasete přímo na záhon, zimní vláhla jí svědčí.

Připravit si můžete i jahody a květiny

Pokud pokukujete po ovoci, měli byste vědět, že únor je ideální pro zasetí jahod. Keříky se tvoří měsíc a půl po zasetí a o měsíc později jsou zcela připraveny k výsadbě. Proti přizemním mrazíkům je dobré mladé jahody v záhonech zakrýt například netkanou textilií. Mezi květiny vhodné pro předčasný výsev patří vlní bob, begonie, levandule, sedmikráska, verbeny a prvosenky. Hlavním předpokladem úspěšného únorového výsevu je správný světelný režim.

Při přenášení rostlin do záhonu buďte opatrní

Až budou vaše sazeničky připraveny k transportu do záhonu nebo skleníku, musíte být při vypichování opatrní, abyste nepoškodili křehký kořenový systém. Samotné přesazení je jednoduché: v zemině udělejte jamku, rostlinu jemně vypichnete, až po děložní lístky vložte do zemin, zahrňte, zalijte a pokud možno zajistěte nové rostlince stín, aby mohla v klidu zakořenit.

Zdroj: idnes.cz

Zdroje: Kupi, Gardening

Škvarkové pagáče, pochoutka maďarské kuchyně

Ať už si škváříte sádlo doma, nebo si škvarky kupujete v oblíbeném řeznictví, dobrých škvarků není nikdy dost. A pagáčků obzvlášť ne! Až je vyzkoušíte, pochopíte, proč máte příště napéct rovnou dvě várky. Jen se po nich zapráší.

Suroviny: cukr 2 lžičky, mléko 200 ml, droždí 30 g, hladká mouka 500 g, sádlo 100 g, škvarky 250 g, žloutek 2 ks, sůl 2 lžičky, čerstvě namletý pepř, vejce (na potřetí).

Odkud pocházejí pagáče?

Původ škvarkových placek bychom hledali sice v maďarské kuchyni, ale stejně tak doma jsou na moravském Slovácku, kde jim místní neřeknou jinak než pagáče. Původně se maďarské pagácsa pekly v popelu u krbu a jejich název spolu s recepturou obyvatelé Slovácka přejali a upravili.

Postup přípravy

1. Mléko ohřejte. Rozpusťte sádlo.
2. Do misky rozdrobte droždí, přidejte 2 lžičky cukru, 2 lžíce hladké mouky a zalijte asi 50 ml vlažného mléka, které jste si ohřáli, rozmíchejte vidličkou. Nechte vzejít kvásek, bude to trvat asi 15 minut.
3. Do mísy nasypete mouku, smíchejte se solí a trochou pepře. Uprostřed vytvořte důlek a vlijte do něj zbylé mléko a žloutky.
4. Větší část škvarků nakrájejte najemno, druhou část nakrájejte nahrubo. Přidejte do mísy s moukou. Dále do mísy nalijte zchladlé sádlo, vzešlý kvásek a důkladně zpracujte. Hladké těsto nechte v míse, zakryjte utěrkou a na tep-

lém místě nechte hodinu kynout. Během kynutí

propracujte.

5. Vykynuté těsto rozválejte na pomoučené pracovní ploše na plát silný asi 1 cm. Pomocí skleničky vykrájejte kolečka. Pagáče rozprostřete na plech vyložený pečicím papírem.

6. Troubu předehřejte na 190 stupňů. Pagáče nechte 10 minut kynout na plechu, poté povrch přejděte rádylkem nebo vidličkou a potřete rozšlehaným vejcem. Vložte do trouby a pečete 20 minut dozlatova.

Škvarkové placky ze staré kuchařky

Pokud doma máte schovanou nějakou starou kuchařskou knihu, můžete v ní objevit doslova poklad. Třeba osvědčený recept na škvarkové placky, které chutnají přesně jako ty, které pekly naše babičky.

Suroviny

Těsto: 300 g hladké mouky, 200 g polohrubé mouky, 2 žloutky, 2 lžíce sádla, 250 g škvarků, 250 ml mléka, 40 g droždí, 1 lžička soli

Na povrch: 1 vejce na potřetí, kmín nebo sezam na posypání, hrubozrnná sůl.

Postup přípravy

1. V míse připravíme z trochy mléka, mouky a droždí kvásek.
2. Do mísy dáme mouku, sůl, pokrájené škvarky (nemleté), sádlo, kvásek a mléko. Důkladně vypracujeme tak, aby se na těstě tvořily puchýře.
3. Dáme vykynout na teplé místo - zhruba jednu hodinu. Těsto musí zdvojnásobit svoji velikost.
4. Do mísy dáme mouku, sůl, pokrájené škvarky (nemleté), sádlo, kvásek a mléko. Důkladně vypracujeme tak, aby se na těstě tvořily puchýře.
5. Dáme vykynout na teplé místo - zhruba jednu hodinu. Těsto musí zdvojnásobit svoji velikost.
6. Z těsta uděláme válec a nakrájíme na stejné díly, z nich v ruce umotáme kuličku a tu na plechu rukou rozmáčkujeme. Každou placku ozdobíme nožem mřížkou.
7. Potřeme rozšlehaným vajíčkem, posypeme hrubozrnnou solí a kmínem nebo sezamem. Ne-

cháme kynout ještě zhruba 20 minut.

8. Pečeme docela pomalu, při teplotě 170 °C dozlatova. Nejlepší jsou teplé, ale i studené jsou vynikající.

Zdroj: toprecepty.cz

Bábovka BAKE A CAKE od Helenky

Bábovka je klasika, bez které si řada českých domácností nedokáže představit nedělní ráno. Je to moučník, který voní domovem, pohodou a bezstarostností. Bábovka BAKE A CAKE je už vyhlášená, na všech trzích při ochutnávkách zmizí bleskovou rychlostí. Je nadýchaná, a přitom neskutečně vláčná. Tento recept patří k našim nejlepším vzorovým receptům, proto je i na samotném obalu Fialové Adveni směsi. Na tuto bábovku je potřeba hodně vajec, ale výsledek opravdu stojí zato! Zamilují si ji i Vaši příbuzní, kteří nemají bezlepkovou dietu.

Ingredience: 330 g Bezlepkové směsi pro přípravu třeného a litého těsta na sladké pečivo BAKE A CAKE (tzv. FIALOVÁ), 300 g cukru krystal, 185 ml mléka, 150 g tuku na pečení (nejlépe másla), 7 vajec - žloutky a bílky zvlášť, 1 sáček vanilkového cukru 1 ks kypřicího prášku kůra z ½ BIO citronu 10 g kakaového prášku.

Dále budeme potřebovat bábovkovou formu, tuk (máslu nebo olej) na vytření formy, strouhaný kokos na vysypání formy moučkový cukr na posypání hotové bábovky

Pracovní postup

1. V míse utřeme žloutky, tuk a oba cukry. Z bílku ušleháme pevný sníh.
2. Směs BAKE A CAKE (tzv. FIALOVÁ) smícháme s kypřicím práškem a citronovou kůrou.
3. Do žloutkové směsi postupně jemně vmícháme připravenou směs, přidáme mléko a na konec sníh z bílků.
4. Bábovkovou formu vymažeme máslem a vysypané strouhaným kokosem.
5. Nalijeme dvě třetiny těsta do formy a do zbylé třetiny těsta zamícháme kakaový prášek. Poté také nalijeme do formy. Můžeme jemně zpracovat vidličkou do světlého těsta.
6. Pečeme v troubě vyhřáté na 180°C 50–60 minut. Zda je bábovka upečená, zkontrolujeme špejlí. Zapícháme ji do středu bábovky a ven musí vyjít čistá. Doba pečení je orientační, je třeba se řídit zkušeností s vlastní troubou a také tím, jakou formu použijeme.
7. Bábovku necháme nejprve trochu zchladnout ve formě. Poté vyklopíme na mřížku. Zchladlou bábovku pocukrujeme moučkovým cukrem a podáváme.

Co se jedlo za války: Recepty na vánočku bez vajec, med z margarínu nebo krém skoro z ničeho můžete zkusit i dnes

Hospodyňky během období druhé světové války musely umět vykouzlit jídlo téměř z ničeho. Zvykly si šetřit a místo některých základních surovin využívat různé náhražky nebo je rovnou vynechávat.

Jídlo na příděl

Přídělový systém na potraviny byl zaveden 1. října 1939, půl roku po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava (tedy po okupaci našeho území fašistickým Německem). Zůstal však dlouho po osvobození, komunistický režim spojil jeho zrušení v roce 1953 s tzv. měnovou reformou, kdy se lidem znehodnotily úspory a reálně klesla životní úroveň.

My se však vrátíme do let válečných, kdy bylo přesně určeno, kolik chleba, mouky, cukru či masa mohly ženy (o chod domácnosti se staraly tehdy výhradně ženy, většina z nich nechodila do práce) koupit na týden.

V Holandsku jedli cibulky z tulipánů

V prvních letech války aspoň bylo možné potraviny na lístky koupit, ke konci pak výrazně vzálo zásobování. Přídělový systém už garantoval jen zhruba polovinu původního objemu. Podobně, často i mnohem hůř, na tom byly i rodiny v ostatních evropských státech. Poláci například pekli chléb z fazolí a v Holandsku se připravovala polévka z cibulek tulipánů.

Vynecháme situaci na českém a moravském venkově, kde přece jenom jídlo bylo dostupnější z vlastních zdrojů, ovšem lidé tam zase na základní potraviny nedostávali lístky. Ačkoli byla evidována hospodářská zvířata a jejich porážka se musela oznamovat úřadům, přece jen zemědělci občas riskovali a tajně chovali a porazili prase.

Umělý med z margarínu

Manželky řemeslníků, úředníků a obecně všech, kdo žili ve městě, se s nedostatkem potra-

vin potýkaly mnohem víc, protože byly závislé na přídělech. Vynalézavé hospodyňky si dokonce dokázaly poradit a vyměňovaly si mezi sebou recepty na různé náhražky.

Na lístky šlo teoreticky koupit 210 g tuku na osobu a týden. Místo másla nebo sádla byl na pultech většinou margarín (Sana nebo Kumerol), který si kuchařky nastavovaly hovězím lojem. Ten získávaly z tučnějších částí hovězího masa. A margarín sloužil i jako základ náhražky medu, smíchal se s řepným sirupem.

Šetřila se také vajíčka, například místo v receptu doporučeného jednoho vejce se dávala jen polovina. Vejce se rozklepalo do hrnečku, našlehalo vidličkou nebo metlou, půlka se přidala k ingrediencím, druhá použila na něco jiného.

Váříme z přídělu

Praktické rady, co připravit z potravin na příděl, obsahovala tenká brožurka „Váříme z přídělu“. Tu sestavil Jiří Šimek a vydalo ji nakladatelství Hospodářská pomoc v roce 1942. Tento návod, jak vařit s výrazně omezenými možnostmi, byl zdarma distribuován do českých domácností. Všechny uvedené recepty byly údajně vyzkoušený.

Co kniha radila vařit?

Publikován v ní byl například návod na vánočku bez vajec, kde se do těsta kromě 600 g mouky přidávalo 300 g vařených strouhaných brambor, 100 g cukru, 80 g tuku, 40 g droždí, případně hrozniky či citronová kůra. Těsto se zadrželo s trochou mléka a oslazeným mlékem se vánočka potřela po vyndání z trouby.

Oblíbený krém z ničeho

Masa bylo málo, šetřilo se s ním a nahrazovalo se například karbanátky z kapusty a další zeleniny, výjimkou nebyly ani smažené bramborové

karbanátky s brambory jako příloha.

Kdo měl možnost, sbíral v sezóně houby, které ochutly polévky, brambory či nudle, připravovala se z nich omáčka. Omáčky se vařily většinou jen z jišky a bez masového vývaru, konzumovaly se samotné nejčastěji s brambory, někdy s knedlíky.

Pekl se bílkový koláč z 1 žloutku, 400 g cukru, 400 g margarínu a 100 g mouky, po upečení se ozdobil sněhem ze tří ušlehaných bílků a nechal pár minut ještě zapéct.

Populární byl i recept s výstižným názvem krém - téměř z ničeho. V tomto případě se čtvrt litru vody 10 minut povařilo se 4 kostkami cukru, polévkovou lžící hrubé mouky a šťávou z poloviny citronu. Nádoba se pak přemístila do větší nádoby se studenou vodou a směs se vyšlehalo do hustého krému, který se podle možnosti mohl ochutit trochou džemu či kakaa.

Co a kolik bylo na příděl?

Pro potravinové lístky se chodilo na obecní úřady. Kdo pamatuje stravenky ve školních jídelnách, může si lehce představit, jak vypadaly. Uprostřed byla kolonka na osobní údaje, kolem jednotlivé útržky na příděly. Na týden měl běžný občan nárok na 2900 g chleba, 900 g mouky, 210 g tuků (sádlo, máslo nebo margarín), 500 g masa nebo masných výrobků.

To byl základ, celkem byly čtyři kategorie lístků, a to další pro děti (například s větším nárokem na mléko), těžce pracující a velice těžce pracující.

Cukrovinky se strádaly celý rok

Kromě základních potravin byly na příděl také káva a její náhražky, čaj a cukr. K tomu malá osobní vsuvka. Můj dědeček, úředník tehdejších státních drah a později Ministerstva dopravy, mi vyprávěl, jak tehdy postupně lístky na cukr a cukrovinky proměňoval za malé čokolády a čokoládové bonbóny. Ty doma strádal celý rok, aby pak na Vánoce měl cukroví na stromeček pro mou maminku.

Pokud na to někdo měl a chtěl zajít do restaurace, stálo ho to několik lístků. Když si například dal polévku a maso na zelenině s bramborem, bylo třeba odevzdat číšníkovi tři lístky (za polévku, za maso, za zeleninu), suché brambory byly bez lístku, ale za rýži se lístek dával.

Jen králíci se mohli chovat

Je to logické. Kde něco chybí, chopí se toho překupníci a kvete černý trh. Přestože postihy byly přísné, mnoho lidí to neodradilo. Tresty za černý obchod byly vysoké. Většinou rok vězení a k tomu pokuta milion korun.

Spousta těchto keřasů, jak se jim říkalo, si za války doslova nahrabala. Vždyť zatímco mouka stála v obchodě (a s lístky) 20 korun za kilo, na černém trhu se pořídila za 60 korun, na konci války za 150.

Pozor si museli dávat také zemědělci na venkově. Dobytek, který chovali, se evidoval, a maso se muselo odevzdávat. Tajně se občas porážela například prasata bez oznámení a maso a masné výrobky načerno prodávali lidem z města. Povoleno bylo chovat jen králíky, kterými se dal zpestřovat jídelníček nejen na venkově, výjimkou nebyly ani králíkárně ve městech.

Šikovné české hospodyňky si s nedostatkem dokázaly poradit a z mála vykouzlit dobrý oběd.

Zdroj: toprecepty.cz

Jarní pranostiky

Celoroční pranostiky jsou nedílnou součástí tradice venkova a představují předpovědi počasí, které vytvořili naši předci na základě pozorování přírody.

Letošní únor má 28 dní. V únoru zahrada odpočívá, ale v teplejších oblastech už pučí mezi sněhem žluté taloviny anebo bílé sněženky, které jsou známkou blížícího se jara. Pro zahradu je nejlepší prožít zimu pod sněhovou peřinou. Staré pranostiky praví, že únor bílý, pole sílí. Co si únor zazená, březen si to hájí, co si duben zazená, květen mu to spálí.

Když v únoru kočka leží na slunci, v březnu poleze za kamna. A když v únoru skřivan zpívá, velká zima potom bývá. Na svatého Valentína (14. 2.) zamrzne i kolo mlýna. Když je Masopust na slunci, bude pomlázka u kamen. Jaké je počasí o Popeleční středě (letos 5. března), takové se drží celé jaro.

Prší-li na svatého Matěje (24. 2.), bude se brzy

sít. Svatý Matěj ledy láme, nemá-li, nadělá je.

Někteří zahrádkáři už od 10. února vysévají semínka paprik pro pěstování za oknem.

Pranostiky na březen se týkají změn přírody způsobené blížícím se jarem, a důležitou roli hraje slunce. Slunce v březnu má krátké ruce a dlouhý kabát. Hřmí-li v březnu, sněží v květnu.

Panská láska, ženská chuť a březnové počasí není stále. Název březen vznikl ze slov břiza (v tomto měsíci raší břízy) a březosti zvířat.

12. 3. je svátek sv. Řehoře čápi letí od moře a líný sedlák co ne oře. Skřivan v březnu, i kdyby měl zmznout, musí si vrznout. Březen bez vody, duben bez trávy. 21. března jest svátek sv. Josefa a konají se v mnoha farnostech Josefovské poutě. Pranostika předpovídá, že kolik je teplých dní před Josefem, tolik studených po něm. A pokud je na Josefa mraz, bude hodně ovoce.

Dubnové pranostiky se týkají rychlých změn počasí a začínají v dubnu se za jeden den sejde i více druhů počasí. 20. 4. budou svátky velikonoční. Je-li Zelený čtvrtek bílý, bude teplé léto. Když na Velký pátek hřmí, bude na poli úroda. Prší-li v noci na Bílou sobotu, bude málo třešní.

Závěrem přejí všem čtenářům Devítky hezké svátky jara, pohodové Velikonoce a příznivé počasí.

Katka Maurerová

MUZEUM MOHELNICE

STÁLÉ EXPOZICE

Z dějin Mohelnicka

Prestižní cenou Gloria musaealis ověřená expozice zachycuje vývoj Mohelnicka od 11. století až do přelomu 20. a 21. století.

Pravěk Mohelnicka

Expozice představuje veřejnosti artefakty dokládající vývoj regionu od paleolitu až po 10. století. V prostorách muzea je také otevřena interaktivní archeologická herna.

VÝSTAVA

Kam nechodí slunce, tam chodí lékař

I 4. února (vernisaž v 17 hod.) – 20. dubna

Výstava přiblíží vývoj poskytování zdravotní péče v regionu.

Otevírací doba: út-ne: 9.00–12.00, 12.30–17.00

PAMÁTNÍK ADOLFA KAŠPARA V LOŠTICÍCH

STÁLÉ EXPOZICE

Expozice s díly známého malíře a ilustrátora Adolfa Kašpara

V expozici je vystavena ojedinělá kolekce děl Adolfa Kašpara. V podkrovní domě se nachází Mistrův ateliér s autentickým zařízením.

Expozice loštických pohárů. Hrnčířství na Lošticku v proměnách času

Expozice představuje ucelenou formou fenomén výroby unikátního druhu keramiky se specifickými puchýřky.

VÝSTAVY

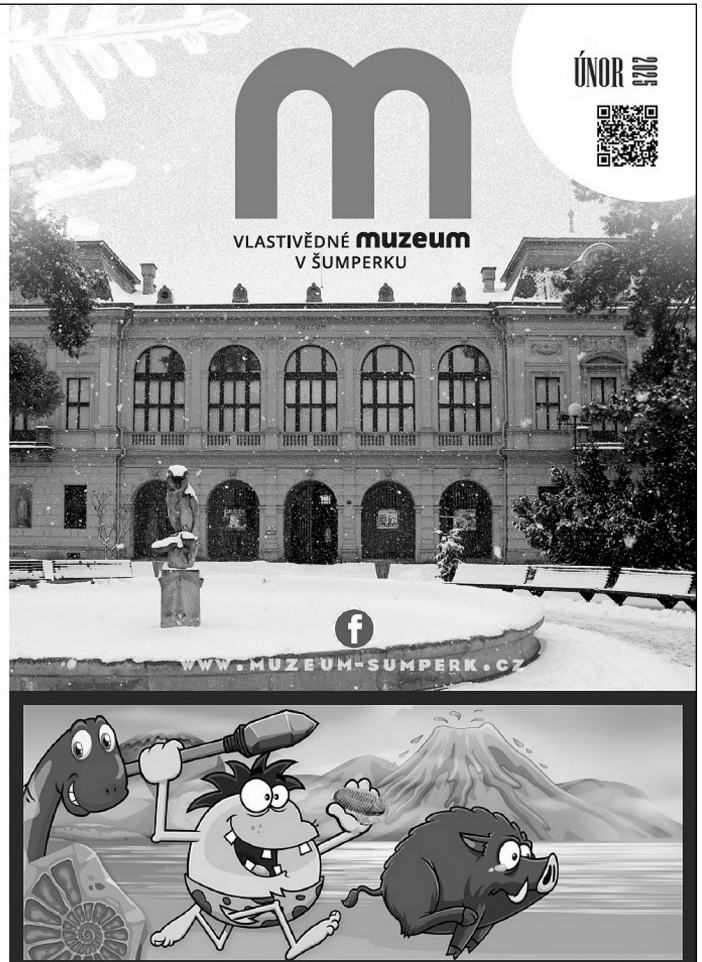
Adolf Lang (1895–1983). Touha po poznání I 14. února – 27. dubna

Výstava připomíná 130. výročí narození loštického rodáka Adolfa Langa, významného muzejního a vlastivědného pracovníka.

O perníku I do 9. února

Výstava návštěvníky seznamuje s historií perníkářského řemesla na Moravě, zejména na Šumpersku.

Otevírací doba: út-so: 9.00–12.00, 12.30–17.00

MUZEUM ŠUMPERK

STÁLÁ EXPOZICE VM V ŠUMPERKU

Příroda a dějiny severozápadní Moravy

Stálá expozice, vybavená zcela automatickým audioprůvodcem Guide-Port, byla v posledních letech doplněna několika nepřehlédnutelnými exponáty. Mezi nimi vyniká kolekce pozdně barokních soch apoštolů a evangelistů z Králík a dva orchestrony, jež prošly náročným restaurováním.

VÝSTAVY

ZUŠKA. Výběr prací z tvorby žáků výtvarného oboru ZUŠ Šumperk

I 25. února (vernisaž v 17 hod.) – 11. května

V Galerii mladých představí své kresby, malby a grafiky žáci výtvarného oboru Základní umělecké školy Šumperk.

NEkostely a NEkaple Olomouckého kraje I do 16. února

Výstava sleduje církevní památky na území Olomouckého kraje, které ztratily svou sakrální funkci a jsou využívány k jiným účelům.

Ryzí příběh piva z hor. Jeden a půl století hanušovického pivovaru

I do 30. března

V roce 2025 si pivovar Holba připomíná 150 let své existence. Při této příležitosti uspořádal ve spolupráci s Vlastivědným muzeem v Šumperku výstavu, která návštěvníky provází historií podniku i tradicemi pivovarnického řemesla.

Jiří Jílek 100 / Jak by se vrátil čas... I do 30. března

Vlastivědné muzeum v Šumperku ve spolupráci se šumperskou Galeríí Jiřího Jílky připravilo společný výstavní projekt ke stému výročí narození sochaře a malíře Jiřího Jílky.

MUZEJÍČKO

Výlet zpět o miliony let I do dubna

Interaktivní výstava provede malé i velké návštěvníky stovkami miliónů let vývoje života na Zemi. Na cestě časem společně poznáme obří přesličky a trilobity, podíváme se za dinosaury a naše putování zakončíme u lovců mamutů.

AKCE

Komentovaná prohlídka výstavy Jiří Jílek 100 I 16. února v 15 hod. Komentovaná prohlídka výstavy v Muzeu Šumperk a v Galerii Jiřího Jílky s kurátorkami K. Lipenskou a P. Vogelovou. Sraz účastníků u pokladny muzea.

Otevírací doba: út-ne: 9.00–17.00

MUZEUM ZÁBŘEH

STÁLÉ EXPOZICE

Z historie města a okolí

Z pokladů zábrežského muzea

Grafický kabinet Václava Hollara

Expozice seznamuje s tvorbou věhlasného grafika a kreslíře 17. století. Nyní jsou zde vystaveny jeho práce s tematikou fauny a flóry.

Dalekým severem s Janem Eskymo Welzlem

Moderně pojatá expozice návštěvníkům přibližuje nejslavnějšího rodáka města Zábřeh, jehož domovem se staly arktické kraje.

VÝSTAVY

Úhel pohledu I 12. února (vernisaž v 17 hod.) – 30. března

Mladý výtvarník Max Herman představí v Zábřehu své krajinomalby a abstraktní malby.

Andělé světla I do 9. února

Výstava představuje tvorbu malíře samouka Dominika „Raziela“ Hrdličky, který kombinuje malbu temperou a akrylem s prací s organickými materiály – peřím a kůrou.

Cesty křemene I do května

Geologická výstava návštěvníky seznamuje s hlavními skupinami křemene, jeho jednotlivými druhy, zbarvením a způsobem vzniku. Součástí výstavy je i stručná historie sklářství na Šumpersku.

Otevírací doba: út-ne: 9.00–12.00, 12.30–17.00

Sokolíci se nikdy nevzdávají!

Všichni víme, že podzimní část III. třídy mužů neproběhla podle představ, bylo na čase si přiznat, že bez nabrání fyzické kondice a zlepšení fotbalových dovedností to nepůjde, a proto se většina členů Sokolu Malá Morava z. s. rozhodla začít s tréninkem na jarní část sezóny.

Na pravidelném tréninku v neděli se schází 8-10 hráčů, kdy kromě balónu si hráči zaskáčí přes švihadlo i protřpi neoblíbené kardiocvičení na zlepšení fyzické kondice.

Před mistrovskými zápasy odehrajeme pohár OFS Šumperk, v sobotu 15. února v 17:00 proti Rapotínu B - na umělém povrchu v Šumperku (na stadionu). Dále nás čekají přátelské zápasy, a to: 2. března v 15:00 proti Lichkovu (umělka Červená Voda), 22. března v 17:00 proti Krchlebám na umělce v Šumperku a 29. 3. v 17:00 proti Dolním Boříkovicím, a to opět v Červené Vodě na umělce.

Pevně věříme, že tyto zápasy spolu s tréninky nám dodají potřebnou fyzickou kondici a my tak vltneme do jarní části sezóny, abychom ukázali, že body se z Malé Moravy neodvážejí!

Petr Ceh
Sokol Malá Morava

Pozvánka na fotbal

Do zahájení prvního zápasu jarní části fotbalových soutěží zbývají necelé dva měsíce. Naše fotbalisty čeká nelehký úkol – odlepit se ze dna tabulky a předvést výkon, který by uspokojil nejen je, ale také jejich diváky. Právě ti jsou pověstným hráčem na hřišti navíc. Přinášíme vám proto přehled všech nadcházejících zápasů III. třídy okresního přeboru mužů, tzv. 9. ligy. Je-li tým Sokola Malá Morava uveden v rozpisu jako první, hraje utkání na svém hřišti v Podlesí. A proto neváhejte a přijďte naše kluky povzbudit!

Sobota 5. 4.	od 15:30 hod.	Sokol Malá Morava – FK Úsov
Neděle 13. 4.	od 15:30 hod.	Sokol Hradišín – Sokol Malá Morava
Sobota 19. 4.	od 16:00 hod.	Sokol Malá Morava – Sokol Lesnice „B“
Sobota 26. 4.	od 16:00 hod.	FK Hanušovice – Sokol Malá Morava
Sobota 3. 5.	od 16:30 hod.	Sokol Malá Morava – FC Rovensko
Neděle 11. 5.	od 15:00 hod.	Sokol Jestřebí – Sokol Malá Morava
Sobota 17. 5.	od 17:00 hod.	Sokol Malá Morava – Tatrán Moravičany
Sobota 24. 5.	od 17:00 hod.	Sokol Malá Morava – TJ Libina „B“
Sobota 31. 5.	od 16:00 hod.	Celtic Libivá – Sokol Malá Morava
Sobota 7. 6.	od 17:00 hod.	Sokol Malá Morava – Sokol Brničko
Sobota 14. 6.	od 17:00 hod.	SK Petrov-Sobotín – Sokol Malá Morava

